

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพสที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ
และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ปริญญานิพนธ์
ของ
อรสุมา ถาวรสุขอนันต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ธันวาคม 2559

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพสที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ
และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

ธันวาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพสที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ
และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ธันวาคม 2559

อรสุมา ถาวรสุขอนันต์. (2559). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพสที่มีต่อ
ความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณิพนธ์: อาจารย์ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย 1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียน
เรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ระหว่างก่อน
และหลังเรียน 2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการ
จีแพสระหว่างก่อนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 ห้อง 10 โรงเรียนนัฏฐรัตน์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 50 คน ซึ่งได้มา
โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1. แผนการสอนตาม
กระบวนการจีแพส จำนวน 4 หน่วย รวม 12 คาบ 2. แบบประเมินความสามารถในการเขียน
เรียงความ ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ประเมินตามเกณฑ์ (Rubrics) โดยใช้วัดผลการเรียนหลังจากเรียน
ครบทั้ง 4 หน่วย 3. แบบสอบถามเจตคติ การเก็บรวบรวมข้อมูล งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย
เชิงกึ่งทดลอง แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว, วัดผลก่อนและหลังทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัย
ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส
มีความสามารถในการเขียนเรียงความ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
(2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพสมีเจตคติต่อการเขียน
หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE EFFECTS OF TEACHING BASED ON GPAS STRATEGY ON ESSAY WRITING
ABILITY AND ATTITUDE TOWARD WRITING OF MATHAYOMSUKSA 4 STUDENTS

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Thai and Learning Management
at Srinakharinwirot University

December 2016

Onsuma Thawonsukanan. (2016). *The effects of teaching based on GPAS strategy on essay writing ability and attitude toward writing of mathayomsuksa 4 students*. Master thesis, Master of Education (Education Thai and Learning Management). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Master's Project Advisor: Dr.Suppawan Satjapiboon.

The objective of this research is to compare essay writing ability of Mathayomsuksa 4 (M.4) students before and after receiving teaching based on GPAS strategy and to study the students' attitude towards writing before and after receiving teaching based on GPAS strategy. The sample used in this research was 50 students studying in mathayomsuksa 4/10 of Thanyarat School in the first semester. The sample was selected using purposive sampling; those selected were enrolled in a writing class taught by using GPAS strategy. The instrument used for data collection in this research includes 1) lesson plans based on GPAS strategy, consisting of 4 learning units, 12 lessons 2) essay writing evaluation form using rubrics—3) attitude evaluation form. This research used a quasi-experimental design using one sample group and evaluated before and after the experiment. At the end of the experiment, the researcher used One-way MANOVA to analyze essay writing ability and attitude towards writing.

The result revealed that the essay writing ability and the attitude towards writing of the M.4 students who received teaching based on GPAS strategy after the experiment was higher than before the experiment, with statistical significance at .05

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมาย เพราะได้รับความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ดังนี้

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และญาติ ๆ ที่คอยสนับสนุนปัจจัยในการส่งเสริมการเรียน คอยให้กำลังใจเป็นแนวหลังคอยกระตุ้นเตือนสติตลอดมา และช่วยเหลือในการทำงานต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณอ.ดร.ศุภวรรณ สัจพิบูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้คอยให้คำปรึกษา ให้กำลังใจลูกศิษย์คำนี้เสมอมา แนะนำแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ อย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ กรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จของข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.อภิรักษ์ อนุมาน ประธานสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ทำให้การจบการศึกษาสมบูรณ์เต็มภาคภูมิ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ ดร.ปฐมพงศ์ ศุภฤกษ์ ดร.จุฑามาศ รอดภัย ผู้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ แผนการสอนต่าง ๆ และคอยให้คำแนะนำทุกช่องทาง

ขอบคุณเพื่อน ๆ ครูทุกท่านในโรงเรียนรัตนรัตน์ และเพื่อน ๆ ปรียญาโททุกคน ที่คอยให้กำลังใจ คำแนะนำ ช่วยเหลือ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านทั้งในคณะและนอกคณะที่ให้ความรู้ตลอดระยะเวลาศึกษาในหลักสูตร ที่ทำให้ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ และความรู้ต่าง ๆ ที่ดีเยี่ยม

สุดท้ายข้าพเจ้าขอขอบคุณกำลังใจจากทุก ๆ ท่าน หากไม่ได้กล่าวถึงบุคคลใดต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ ให้ทุกท่านทราบว่าข้าพเจ้าสำนึกในบุญคุณของทุกท่าน และข้าพเจ้าจะนำความรู้ที่สำเร็จไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาไทยและจะขอเป็นครูที่มีส่วนช่วยพัฒนาประเทศชาติ พัฒนาแผ่นดินไทยต่อไปเพื่อถวายความดีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

อรสุมา ถาวรสุขอนันต์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
ระยะเวลา	5
เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมติฐานของงานวิจัย	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
กระบวนการจีแพส	9
ความหมายของจีแพส	9
ทักษะการคิดในโครงสร้างจีแพส	11
โครงการกระบวนการจีแพส	15
การจัดกระบวนการเรียนรู้	17
การเขียนเรียงความ	18
ความหมายของเรียงความ	18
หลักการเขียนเรียงความ	18
องค์ประกอบของเรียงความ	20
ขั้นตอนการสอนเขียนเรียงความ	21
ความมุ่งหมายของการสอนเรียงความ	24
ความสามารถในการเขียน	24
ความสามารถในการเขียนเรียงความ	25
การวัดประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ	27
เจตคติต่อการการเขียน	31
ความหมายของเจตคติ	31
องค์ประกอบของเจตคติ	33
การเกิดเจตคติ	36
การเปลี่ยนแปลงเจตคติ	38
ความสำคัญและประโยชน์ของเจตคติ	39
หลักการวัดและการสร้างแบบวัดเจตคติ	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความในประเทศ.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความต่างประเทศ.....	44
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	46
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	58
สมมติฐานในการวิจัย.....	58
วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	59
อภิปรายผลการวิจัย.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....	63
ภาคผนวก.....	68
ภาคผนวก ก.....	69
ภาคผนวก ข.....	71
ภาคผนวก ค.....	80
ภาคผนวก ง.....	83
ภาคผนวก จ.....	88
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	93

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทำแผนการสอน.....	47
2 เกณฑ์การประเมินทักษะการเขียนเรียงความ.....	49
3 เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดเจตคติก่อนการเขียนภาษาไทย.....	51
4 แบบวัดผลก่อนและหลังทดลอง.....	52
5 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	56
6 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียน.....	57
7 แสดงคะแนนและวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total correlation)	84
8 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียน (pre-test) และหลังเรียน (post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน โดยกระบวนการจีแพส.....	85
9 แสดงเจตคติต่อการเขียนก่อนเรียน (pre-test) และหลังเรียน (post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยกระบวนการจีแพส.....	86
10 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA) ในสมมติฐานข้อที่ 1.....	87

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 ทักษะการคิดในโครงสร้างGPAS.....	14
3 โครงสร้างทักษะกระบวนการGPAS แบบที่ 1	15
4 โครงสร้างทักษะกระบวนการGPAS แบบที่ 2	15
5 โครงสร้างทักษะกระบวนการGPAS แบบที่ 3	16
6 กระบวนการจีแพส และการเขียนเรียงความ.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติและเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้อนุรักษ์และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

การเขียนเป็นหนึ่งในทักษะการใช้ภาษาที่สำคัญในการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ และการติดต่อสื่อสาร สื่อความหมายโดยการเรียบเรียงความรู้ ความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์ ความต้องการของผู้เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและรับรู้ในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการทราบ การเขียนจึงมีความสำคัญต่อการเรียนในทุกกลุ่มสาระ ดังที่ กานจันท์ สุขลายจิ (2547: 2) กล่าวว่า การเขียนเป็นการเรียบเรียงความคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้เขียนต้องรู้จักเรียบเรียงประโยคให้ได้ข้อความที่สามารถสื่อสารได้ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดของข้อความนั้น ๆ ดังนั้นการเขียนจึงเป็นการสื่อสารที่ถาวร ชัดเจน คงทน นอกจากนี้ทักษะการเขียนยังมีความสำคัญต่อกระบวนการศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียนเนื่องจากผู้เรียนต้องใช้ทักษะกระบวนการเขียน ในการเขียนงานประเภทต่างๆ ประกอบการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็น เรียงความ ย่อความ รายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า ดังที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญกับทักษะการเขียน โดยได้กำหนดให้สาระการเขียน เป็นหนึ่งในสาระการเรียนรู้สำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้กำหนดให้ผู้เรียนสามารถ 1. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน 2. เขียนเรียงความ 3. เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบ และเนื้อหาหลากหลาย 4. ผลงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่างๆ 5. ประเมินงานเขียนของผู้อื่นแล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง 6. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามหลักการเขียนเชิงวิชาการ และใช้ข้อมูลสารสนเทศอ้างอิงอย่างถูกต้อง 7. บันทึกการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและ 8. มีมารยาทในการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนเรียงความ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษารียนรู้ เพราะการเขียนเรียงความเป็นพื้นฐานของการเขียน ทำให้ผู้เรียนได้ลำดับความคิด รวบรวมความคิดและนำเสนอกระบวนการเขียนที่ถูกต้องต่อไป สอดคล้องกับที่ กองเทพ เคลือบพณิชกุล (2542: 143) ที่ได้ให้ความหมายของการเขียนเรียงความ ไว้ว่าการเขียนเรียงความเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้เขียนต้องมีภูมิรู้ในเรื่องที่จะเขียน และเขียนตามรูปแบบที่กำหนดไว้ให้เพื่อถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านรู้เรื่องราวตามที่ผู้เขียนต้องการ การเขียนเรียงความนั้นต้องบรรจุความรู้ ความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่ตนมีอยู่ เสนอต่อผู้อ่าน การเขียนเรียงความจึงเป็นสมรรถภาพหนึ่งที่สามารถฝึกนักเรียนให้รู้จักการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนให้ผู้อื่นทราบและให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสารทั้งการรับรู้ และการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการเขียนเรียงความจะเป็นทักษะที่มีความสำคัญ แต่จากการศึกษาปัญหาการเขียนพบว่า ผู้เขียนมักจะมีข้อผิดพลาดในการเขียน โดยการใช้ภาษาที่ไม่ชัดเจน ไม่ตรงตามความหมายจึงทำให้การสื่อสารไม่ตรงตามจุดมุ่งหมาย ดังที่ สุมาลี วีระวงศ์ (2549: 19) กล่าวถึงปัญหาในการเขียนสรุปไว้ว่า ผู้เขียนไม่เข้าใจการใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความผิดพลาดในการเขียน ขาดความกระชับ ชัดเจน และไม่สามารถเรียบเรียงคำเข้าด้วยกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้จากผลการสัมภาษณ์คุณครูวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนัฏรัตน์ ในปีการศึกษา 2558 ยังพบว่านักเรียนยังไม่สามารถเขียนงานได้อย่างถูกต้องตามหลักการเขียน นักเรียนยังขาดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เมื่อมอบหมายให้สืบค้นข้อมูลประกอบการเขียนนักเรียนไม่สามารถสืบค้นได้ตรงตามจุดประสงค์ที่มอบหมายอีกทั้งการจัดระบบความรู้ยังขาดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างหัวข้อและเนื้อหาต่าง ๆ ในงานเขียน

ปัญหาดังกล่าว อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันที่นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการเขียนเรียงความน้อยลง เพราะครูยังขาดเทคนิคในการสอน บางครั้งไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบถามหรือฝึกใช้กระบวนการคิดในการสร้างองค์ความรู้ ไม่มีการมุ่งเน้นให้นักเรียนได้สืบค้นหาความเข้าใจ แต่ใช้การชี้แนะแทนการชี้แนะ นักเรียนจึงไม่สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนขาดการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเขียน ดังนั้น การที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการคิดและการเขียนอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ฟลาวเวอร์ และ เฮย์ส (Flower; & Hayes. 1989) ได้กล่าวว่า การเขียนเป็นกระบวนการในการสร้างความคิดอันเกิดจากการนำความคิดความจำเดิมมาใช้ในการสร้างความคิดใหม่ โดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อ่านที่มีต่อเนื้อเรื่อง มีการตรวจทานเพื่อดูความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างชัดเจน โดยผ่านกระบวนการรวบรวมและจัดเรียงข้อมูลอย่างมีความหมายตามหลักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

สาเหตุข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการเขียนเรียงความเป็นการสะท้อนความสามารถทางการคิดของผู้เขียน เพราะผู้เขียนจะต้องใช้องค์ความรู้และกระบวนการคิดต่าง ๆ ในการสรรหาคำ เช่น การรวบรวมคลังคำ การเรียบเรียงถ้อยคำ การแต่งประโยค การวางวรรคตอน การย่อหน้า การใช้สำนวนโวหารในการเขียนต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง ลำดับความคิดของผู้เขียน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องหาวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเขียนเรียงความ โดยเน้นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการเขียนอย่างเป็นระบบจากง่ายไปหายาก ตั้งแต่การเขียนคำ กลุ่มคำ ประโยค เรื่องราว จนไปถึงการเขียนเรียงความที่ถูกต้องชัดเจน และควรเป็นวิธีการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ การสรรหาคำ การสร้างคำ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสามารถเลือกสรรเนื้อความและภาษาที่จะใช้ในการเขียนเรียงความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นครูจึงมุ่งเน้นที่จะค้นหาวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความได้ ซึ่งวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางดังกล่าวคือ กระบวนการจีแพส (GPAS) ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยสร้างระบบการคิดของผู้เรียน โดยฝึกให้นักเรียนเขียนเรียงความอย่างเป็นขั้นตอนเริ่มจากง่ายไปหายากตามกระบวนการคิด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดเนื้อความและภาษาในการเขียนเรียงความได้ถูกต้อง

กระบวนการจีแพส (GPAS) เป็นกระบวนการที่ดำเนินการตามโครงสร้างทักษะกระบวนการคิด ซึ่งเป็นขั้นตอนและจุดเน้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยเริ่มต้นจากการออกแบบการเรียนรู้ โดยครูต้องกำหนดให้นักเรียนสรุปความรู้จากเรื่องที่เรียน ซึ่งเป็นข้อความรู้จากการเรียบเรียงความคิดของตนเองในการสรุปความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์กับหลักการ ทฤษฎีที่เรียนรู้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองเช่นนี้จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและเลือกข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องเป็น นำข้อมูลมาจัดกระทำ จัดข้อมูลเป็นกลุ่ม เป็นหมวดหมู่ จำแนก เพื่อให้ได้ความรู้ตามที่กำหนดไว้ จากนั้นนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง ใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ข้อสรุปที่ได้จากกระบวนการเหล่านี้ที่ตกผลึกภายในตัวของผู้เรียน จะกลายเป็นตัวตน เป็นบุคลิกภาพของผู้เรียน เมื่อฝึกฝนเช่นนี้บ่อยครั้งจำและนำไปสู่การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนการเรียนรู้ตามขั้นตอนครูต้องฝึกโดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบทบทวนการคิด พุด ทำ เสมอ ๆ เพื่อปรับปรุงงานในขณะดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 28) สอดคล้องกับ จำเนียร แก้วคำน้อย (2552) ได้กล่าวถึงการใช้กระบวนการจีแพสในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนว่า เป็นกระบวนการที่ครูต้องเป็นผู้คอยกระตุ้น สร้างบรรยากาศ สถานการณ์เร้าใจ ตลอดจนอำนวยความสะดวกทุกอย่างแก่ผู้เรียน คอยชี้แนะ ชักนำให้ผู้เรียนเกิดความคิดขึ้น ครูช่วยทุกอย่างแต่เด็กเป็นผู้กระทำ คิดเอง ทำเอง โดยขั้นตอนการสอนประกอบด้วยโครงสร้างสำคัญ 4 โครงสร้าง ดังนี้

1. การรวบรวมและเลือกข้อมูล (Gathering) โดยครูจะออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดเป้าหมาย รู้จักการสังเกตด้วยประสาทสัมผัส รวบรวมข้อมูลจากการสังเกต เลือกข้อมูลมาใช้ บันทึกข้อมูล ดึงข้อมูลเดิมมาใช้และย่อความ

2. การจัดกระทำข้อมูล (Processing) ครูจะต้องออกแบบกิจกรรมการสอนให้นักเรียนจำแนก เปรียบเทียบ จัดลำดับ สรุปเชื่อมโยง ไตร่ตรองด้วยเหตุผล มีการวิจารณ์ร่วมกัน และตรวจสอบตนเองและกลุ่ม

3. การประยุกต์ใช้ความรู้ (Applying) เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนประเมินทางเลือก เลือกทางเลือก ใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ ขยายความรู้ให้รู้จริงมากขึ้นกว่าเดิมให้มีการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การตัดสินใจ การนำความรู้ไปปรับใช้ การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์

4. การกำกับตนเอง/เรียนรู้ได้เอง (Self-regulating) เป็นการควบคุมออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีการตรวจสอบ และควบคุมความคิด (Meta Cognition) การสร้างค่านิยมการคิด การสร้างนิสัยด้านการคิด

ในการสอนแต่ละชั่วโมงสามารถวนแต่ละขั้นกลับมาได้ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการคิดอย่างแท้จริงสะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการจีแพสถือเป็นกระบวนการสอนรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ ช่วยพัฒนาทักษะการรวบรวมและเลือกข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การนำไปประยุกต์ใช้ และการเรียนรู้ถ่ายทอดด้วยตนเองซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเขียนเรียงความ นอกจากนี้ยังเป็นการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ซึ่งแสดงให้เห็นได้ในลักษณะของการจัดระบบ การจำแนก ความแตกต่าง การจัดกลุ่ม การสรุปผล การแปลความหมายข้อมูล การเชื่อมโยงสัมพันธ์กับข้อมูล สมองของผู้เรียนจึงได้รับการฝึกฝนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ นอกจากนี้การใช้ข้อมูลหรือสิ่งแวดลอมเพื่อแสวงหาคำตอบ จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตัดสินใจหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (ตานิภา เงินฝรั่ง, 2556: 3) ดังนั้นหากนำวิธีการจัดกิจกรรมตามแนวกระบวนการจีแพสไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ก็น่าจะมีส่วนทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเรียงความที่ดีขึ้น เพราะการคิดเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้เขียนสามารถเขียนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ อภิภา ปรัชญพฤทธิ (2547) กล่าวไว้ว่า การเขียนบันทึก การเขียนเรียงความ การสนทนา การวิเคราะห์อุปติการณ การอ่านงานเขียนอย่างพินิจพิเคราะห์ การเขียนบัตรคำ การเขียนแผนผังความคิด เป็นการเรียนการสอนที่มีพื้นฐานจากการสะท้อนความคิดความสามารถ การพัฒนาทักษะการเขียนด้วยการคิดเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนทำงานทุกคน คนที่ชอบคิดแต่ไม่ชอบเขียน เปรียบเสมือนคนที่ขับรถแล้วไม่ชอบดูแผนที่ แต่อาศัยความจำของตัวเองเป็นหลักโอกาสผิดพลาดหรือลืมนั้นมีสูงกว่าคนที่มีการคิดและการเขียนไปพร้อม ๆ กัน เราต้องไม่ลืมว่าการเขียนถือเป็นการคิดซ้ำรอยเดิมอีกอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ด้วยเหตุนี้ การสอนด้วยกระบวนการจีแพสซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการรวบรวมและจัดลำดับข้อมูลจัดลำดับความคิดอย่างเป็นขั้นตอน จึงน่าจะสามารถช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างงานเขียนที่มีคุณภาพได้ต่อไป

จากเหตุผลทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำกระบวนการจีแพสมาปรับใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน รัตนันท์ จังหวัดปทุมธานี เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความ อีกทั้งผลการวิจัยจะ เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพสระหว่างก่อนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการ จีแพสระหว่างก่อนและหลังเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ครูได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถ ในการเขียนเรียงความ โดยใช้กระบวนการจีแพส ซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนทั้งทักษะการรวบรวมและ เลือกข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การประยุกต์ใช้ความรู้ การกำกับเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการเขียน รวมทั้งยังสามารถวัดเจตคติต่อการเขียนได้ซึ่งครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการ เรียนรู้อื่น ๆ สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ เพิ่มศักยภาพการเขียนที่ดีขึ้นให้แก่ผู้เรียนได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนันท์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 550 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ศึกษาปีที่มัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 10 โรงเรียนรัตนันท์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 50 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้เกณฑ์การเลือกห้องที่ลงเรียนรายวิชา การเขียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส

2. ระยะเวลา

ผู้วิจัยทำการทดลอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ใช้เวลาทดลอง 12 คาบ คาบละ 50 นาที โดยผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ เนื้อหาการเขียนเรียงความตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารที่ 2 การเขียน วิธีการเขียนโวหารต่างๆ ได้แก่ บรรยาย พรรณนา สาธก และอุปมาโดยเขียนในรูปแบบเรียงความ

1. ตัวแปรต้น คือการจัดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการจีแพส

2. ตัวแปรตาม คือ

2.1 ความสามารถในการเขียนเรียงความ

2.2 เจตคติที่มีต่อการเขียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจีแพส หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเขียน เรียงความโดยผ่านกระบวนการจีแพสซึ่งเป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิด โดยมี 4 ขั้นตอน คือ

1.1 ขั้นการรวบรวมและเลือกข้อมูล คือ นักเรียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรียงความ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น เอกสาร หนังสือ คอมพิวเตอร์ ผู้รู้ นักเรียนเลือกสรรข้อมูลและรวมกันเขียน สรุปข้อมูลที่ได้

1.2 ขั้นการจัดกระทำข้อมูล คือ นักเรียนนำข้อมูลเรียงความที่ได้มาจำแนก จัดกลุ่ม จัดลำดับข้อมูล เป็นข้อมูลกลุ่มความรู้เดิม กลุ่มความรู้ใหม่ นักเรียนช่วยกันเชื่อมโยงความรู้ข้อมูล ให้เป็นระบบในรูปแบบแผนผังความคิดเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลที่จะใช้ในการเขียนเรียงความ จากนั้นนักเรียนช่วยกัน วิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและถูกต้องเกี่ยวกับการเขียน เรียงความ

1.3 ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ คือ นักเรียนแต่ละคนนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และ ตัดสินใจเลือกข้อมูลมาพัฒนาเป็นโครงร่างงานเขียนเรียงความ และเขียนเรียงความตามโครงร่างที่วางไว้ พร้อมทั้งเขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนด

1.4 ขั้นการกำกับตนเอง/เรียนรู้ได้เอง คือ นักเรียนแต่ละคนสลับไปงานกัน และ ตรวจสอบเรียงความของเพื่อนที่เขียนตามหัวข้อที่กำหนด โดยประมวลความรู้ ความคิดทั้งหมดที่ ได้ศึกษามา และบอกจุดบกพร่องพร้อมแนวทางในการแก้ไขได้

2. ความสามารถในการเขียนเรียงความ หมายถึง ความสามารถในการเรียบเรียง ถ้อยคำประโยค ลำดับเรื่องราว ให้ถูกต้องตามอักขรวิธีและโวหารต่างๆ โดยยึดรูปแบบเรียงความที่ ถูกต้อง คือต้องมี คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ผ่านกระบวนการคิด เพื่อให้ออกมาเป็นเรื่องราวตามที่ กำหนด โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความแบบอัตนัย และ เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความโดยปรับจากแนวคิดของ งามพิศ เจริญประวัติ (2550: 25-27) และผู้วิจัยได้เพิ่มเติมเนื้อหาให้เหมาะสมต่อการเขียนเรียงความและสอดคล้องกับ ตัวชี้วัดระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ ภาษาและโวหารต่าง ๆ ด้านการลำดับเรื่องราวด้านอักขรวิธี และด้านการเน้นข้อคิดสำคัญ

3. เจตคติต่อการเขียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด สภาพของจิตใจ ความคิดที่มีต่อการเขียนที่มีทั้งในด้านบวกและด้านลบโดยเกิดจากการได้สัมผัส เรียนรู้ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ที่ปรับตามแนวคิดของ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ และอุไรรัตน์ รัตมี ได้แก่ 1. ความเชื่อเกี่ยวกับการเขียน 2. ความรู้สึกเกี่ยวกับการเขียน 3. พฤติกรรมเกี่ยวกับการเขียน 4. ประโยชน์ของการเขียน และวัดได้จากคะแนนการทำแบบวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วน (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

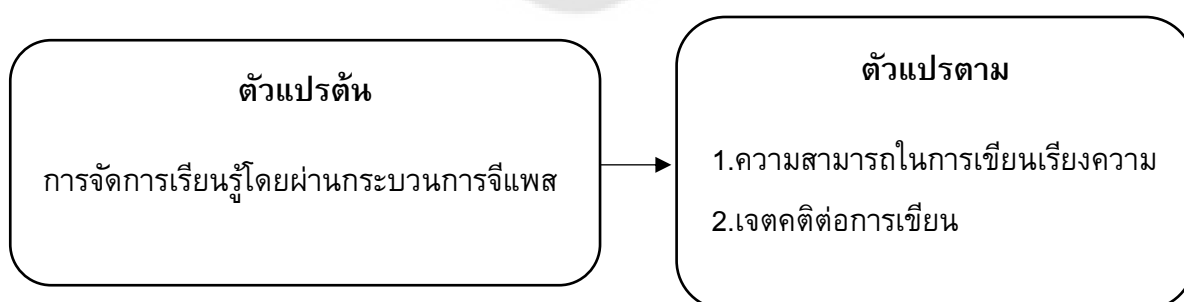
สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพลส มีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพลส มีเจตคติต่อการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพลส ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานี เป็นการพัฒนาทักษะการคิดช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนการรวบรวมและเลือกข้อมูล (Gathering) การจัดกระทำข้อมูล (Processing) การประยุกต์ใช้ความรู้ (Applying) และการกำกับตนเอง/เรียนรู้ได้เอง (Self-regulating) ซึ่งจะส่งผลต่อการคิด และทำให้การเขียนเรียงความมีการพัฒนาที่ดีขึ้นตามลำดับ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพลส ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. กระบวนการจีแพลส

- 1.1 ความหมายของจีแพลส
- 1.2 ทักษะการคิดในโครงสร้างจีแพลส
- 1.3 โครงสร้างกระบวนการจีแพลส
- 1.4 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพลส

2. การเขียนเรียงความ

- 2.1 ความหมายของเรียงความ
- 2.2 หลักการเขียนเรียงความ
- 2.3 องค์ประกอบของเรียงความ
- 2.4 ขั้นตอนการสอนเขียนเรียงความ
- 2.5 ความมุ่งหมายของการสอนเรียงความ
- 2.6 ความสามารถในการเขียน
- 2.7 ความสามารถในการเขียนเรียงความ
- 2.8 การวัดประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ

3. เจตคติต่อการเขียน

- 3.1 ความหมายของเจตคติ
- 3.2 องค์ประกอบของเจตคติ
- 3.3 การเกิดเจตคติ
- 3.4 การเปลี่ยนแปลงเจตคติ
- 3.5 ความสำคัญและประโยชน์ของเจตคติ
- 3.6 หลักการวัดและสร้างแบบวัดเจตคติ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความในประเทศ
- 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความต่างประเทศ

1. กระบวนการจีแพส

1.1 ความหมายของจีแพส

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายและลักษณะของจีแพส ซึ่งมีนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2551) กล่าวถึงกระบวนการจีแพส ไว้ว่า GPAS เป็นโครงสร้างทักษะกระบวนการคิด 4 ประการ คือ

1. การรวบรวมและเลือกข้อมูล โดยครูผู้สอนจะออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดเป้าหมาย รู้จักการสังเกตด้วยประสาทสัมผัส รวบรวมข้อมูลจากการสังเกต เลือกข้อมูลมาใช้ บันทึกข้อมูล ดึงข้อมูลเดิมมาใช้และย่อความ
2. การจัดกระทำข้อมูล ครูผู้สอนจะต้องออกแบบกิจกรรมการสอนให้นักเรียน จำแนก เปรียบเทียบ จัดลำดับ สรุปเชื่อมโยง ไตร่ตรองด้วยเหตุผล มีการวิจารณ์ร่วมกัน และตรวจสอบตนเองและกลุ่ม
3. การประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนประเมินทางเลือก เลือกทางเลือก ใช้ความรู้สร้างสรรค์ ขยายความรู้ให้รู้จริงมากขึ้นจากเดิมให้มีการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การตัดสินใจ การนำความรู้ไปปรับใช้ การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และการคิดสร้างสรรค์
4. การกำกับตนเอง/เรียนรู้ได้เอง เป็นการควบคุมออกแบบการเรียนรู้จะให้ผู้เรียนมีการตรวจสอบ และควบคุมการคิด (Meta Cognition) การสร้างค่านิยมทางการคิด การสร้างนิสัยการคิด

จำเนียร แก้วคำน้อย (2552) กล่าวว่า กระบวนการจีแพสประกอบด้วย

1. การรวบรวมข้อมูล (Gathering: G) เป็นการกำหนดประเด็นในการรวบรวมข้อมูล กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์การคิด การสังเกตด้วยประสาทสัมผัส การรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตนั้น พร้อมการเลือกข้อมูลมาใช้ในการประกอบการคิด บันทึกข้อมูลเป็นประสบการณ์ของตนเอง แล้วดึงข้อมูลเดิมมาใช้เป็นความคิดรวบยอด
2. การจัดกระทำข้อมูล (Processing: P) เป็นการจำแนก เปรียบเทียบ จัดกลุ่ม สรุป เชื่อมโยงต่อความสัมพันธ์ การไตร่ตรองด้วยเหตุผล การวิจารณ์และการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับ
3. การนำไปประยุกต์ใช้ (Applying: A) เป็นการเลือกข้อมูลการประเมินทางเลือก เลือกทางเลือก การวิเคราะห์ การสังเคราะห์งาน การนำความรู้ที่ค้นพบหรือที่ได้มาไปใช้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งนำไปปรับใช้ในสถานการณ์จริง เช่น การแก้ปัญหาการตัดสินใจ การวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงาน การคิดสร้างสรรค์งานใหม่
4. การกำกับตนเอง (Self-regulating: S) เป็นการจัดกระทำตนเองให้เกิดเป็นนิสัย พฤติกรรมที่ถาวรในด้านการตรวจสอบและการควบคุมความคิด การสร้างค่านิยมการคิดให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ การสร้างนิสัยการคิดให้เกิดขึ้นตามสภาวะการณ์ และสภาวะจริง

ปรีชา ทรัพย์ (2552) กล่าวว่า GPAS เป็นคำย่อของกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการคิดกระบวนการหนึ่งที่ประกอบด้วยโครงสร้าง 4 ประการ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล และการเลือกข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การประยุกต์ใช้ความรู้ และการกำกับตนเอง/การเรียนรู้ได้เอง ประกอบด้วย

1. การรวบรวมข้อมูลและการเลือกข้อมูล ประกอบด้วยการพัฒนาการคิดในประเด็นต่อไปนี้

- 1.1 การกำหนดประเด็นในการรวบรวมข้อมูล
- 1.2 กำหนดเป้าหมาย
- 1.3 การสังเกตด้วยประสาทสัมผัส
- 1.4 การรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต
- 1.5 การเลือกข้อมูลมาใช้
- 1.6 การบันทึกข้อมูล
- 1.7 การดึงข้อมูลเดิมมาใช้และย่อความ

2. การจัดกระทำข้อมูล ประกอบด้วยการพัฒนาการคิดในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 การจำแนก
- 2.2 การเปรียบเทียบ
- 2.3 การจัดกลุ่ม
- 2.4 การจัดลำดับ
- 2.5 การสรุปเชื่อมโยง
- 2.6 การไตร่ตรองด้วยเหตุผล
- 2.7 การวิจารณ์
- 2.8 การตรวจสอบ

3. การประยุกต์ใช้ความรู้ ประกอบด้วยการพัฒนาการคิดในประเด็นต่อไปนี้

- 3.1 การประเมินทางเลือก
- 3.2 การเลือกทางเลือก
- 3.3 การใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์
- 3.4 การขยายความรู้ให้รู้จริงมากขึ้น
- 3.5 การวิเคราะห์
- 3.6 การสังเคราะห์
- 3.7 การตัดสินใจ
- 3.8 การนำความรู้ไปปรับใช้
- 3.9 การแก้ปัญหา
- 3.10 การวิเคราะห์วิจารณ์
- 3.11 การคิดสร้างสรรค์

4. การกำกับตนเอง/การเรียนรู้ได้เอง ประกอบด้วยการพัฒนาการคิดในประเด็น ต่อไปนี้

4.1 การตรวจสอบและการควบคุมการคิด

4.2 การสร้างค่านิยมการคิด

4.3 การสร้างนิสัยการคิด

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของจีแพลสไว้ว่า จีแพลสเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดโดยครูเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดซึ่งประกอบด้วยโครงสร้าง 4 ประการ ได้แก่ 1. การรวบรวมข้อมูล (Gathering: G) 2. การจัดกระทำข้อมูล (Processing: P) 3. การนำไปประยุกต์ใช้ (Applying: A) 4. การกำกับตนเอง (Self-regulating: S) เรียกว่า กระบวนการ GPAS

1.2 ทักษะการคิดในโครงสร้างจีแพลส

ดาณิกา เงินฝรั่ง (2556) กล่าวว่า ทักษะการคิดในโครงสร้างจีแพลส มีกระบวนการดังนี้

1. ทักษะการคิดระดับการรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1.1 การกำหนดประเด็นในการรวบรวมข้อมูล (Information Gathering Skill) หมายถึง การกำหนดขอบเขตการศึกษาและมุ่งความสนใจในทิศทางตามจุดประสงค์ที่ต้องการศึกษาให้ชัดเจน เพื่อที่จะได้คัดเลือกเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1.2 การสังเกตด้วยประสาทสัมผัส หมายถึง การรับรู้และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ไม่มีการใช้ประสบการณ์และความคิดเห็นของผู้สังเกตในการเสนอข้อมูล ข้อมูลจากการสังเกตมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.3 การบันทึกข้อมูล หมายถึง กระบวนการประมวลข้อมูลของสมอง เมื่อรับสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 จะได้รับการบันทึกไว้ในความจำระยะสั้น หากต้องการเก็บข้อมูลไว้ใช้ต่อไป ข้อมูลนั้นจะต้องเปลี่ยนรูปโดยการเข้ารหัสเพื่อนำไปเก็บไว้ในความจำระยะยาว ซึ่งจะสามารถเรียกข้อมูลมาใช้ได้ภายหลังโดยการถอดรหัส

1.4 การดึงข้อมูลเดิมมาใช้และสรุปความ หมายถึง การนำข้อมูลที่มีอยู่ นำกลับมาใช้ใหม่ และการจับใจความสำคัญของเรื่องที่ต้องการสรุปแล้วเรียบเรียงให้กระชับครอบคลุมสาระสำคัญ

2. ทักษะการคิดระดับการจัดกระทำข้อมูล

2.1 การจำแนก (Discriminating) หมายถึง การแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ตามมติที่กำหนด

2.2 การเปรียบเทียบ (Comparing) หมายถึง การค้นหาความเหมือนและหรือความแตกต่างขององค์ประกอบตั้งแต่ 2 องค์ประกอบขึ้นไป เพื่อใช้ในการอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเกณฑ์เดียวกัน

2.3 การจัดกลุ่ม (Classifying) หมายถึง การนำสิ่งต่าง ๆ มาแยกเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับทางวิชาการ หรือยอมรับโดยทั่วไป

2.4 การจัดลำดับ (Sequencing) หมายถึง การนำข้อมูลหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นมาจัดเรียงให้เป็นลำดับ

2.5 การสรุปเชื่อมโยง (Connecting) หมายถึง การบอกความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างมีความหมาย

2.6 การไตร่ตรองด้วยเหตุผล (Reasoning) หมายถึง ความสามารถในการบอกที่มาของสิ่งใด ๆ หรือเหตุการณ์ใด ๆ หรือสิ่งที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมนั้นได้

2.7 การวิจารณ์ (Criticizing) หมายถึง การท้าทายและโต้แย้งข้อสมมติฐานที่อยู่เบื้องหลังเหตุผลที่โยงความคิดเหล่านั้น เพื่อเปิดทางสู่แนวความคิดอื่น ๆ ที่อาจเป็นไปได้

2.8 การตรวจสอบ (Verifying) หมายถึง การยืนยันหรือพิสูจน์ข้อมูลที่สังเกต รวบรวมมาตามความถูกต้องเป็นจริง

3. ทักษะการคิดระดับการประยุกต์ใช้

3.1 การใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ (Creating) หมายถึง การนำความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจไปใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือแก้ปัญหาที่มีอยู่ให้ดีขึ้น

3.2 การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะหลักการองค์ประกอบสำคัญหรือส่วนย่อย ตลอดจนหาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง การนำความรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์มาผสมผสานสร้างสิ่งใหม่ที่มีลักษณะต่างจากเดิม

3.4 การตัดสินใจ (Decision making) หมายถึง การพิจารณาเลือกตัวเลือกตั้งแต่ 2 ตัวเลือกขึ้นไป ทางเลือกนั้นอาจเป็นวัตถุประสงค์ของ หรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาหรือดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.5 การนำความรู้ไปปรับใช้ (Transferring) หมายถึง การถ่ายโอนความรู้ที่มีอยู่

3.6 การแก้ปัญหา (Problem solving) หมายถึง การวิเคราะห์สถานการณ์ที่ยากเพื่อจุดประสงค์ในการแก้ไขสถานการณ์หรือให้ปัญหานั้นหมดไป

3.7 การคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ (Critical thinking) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาประเมินและตัดสินใจต่าง ๆ หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นที่มีข้อสงสัยหรือข้อโต้แย้งโดยการพยายามแสวงหาคำตอบที่มีความสมเหตุสมผล

3.8 การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดได้อย่างกว้างไกล หลายทิศทางอย่างเป็นกระบวนการ โดยใช้จินตนาการที่หลากหลาย เพื่อก่อให้เกิดความแปลกใหม่ในการสร้าง ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งจะต้องเชื่อมโยง ระหว่างประสบการณ์เก่ากับประสบการณ์ใหม่ ๆ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้คิดมีอิสระทางความคิด

4. การกำกับตนเอง

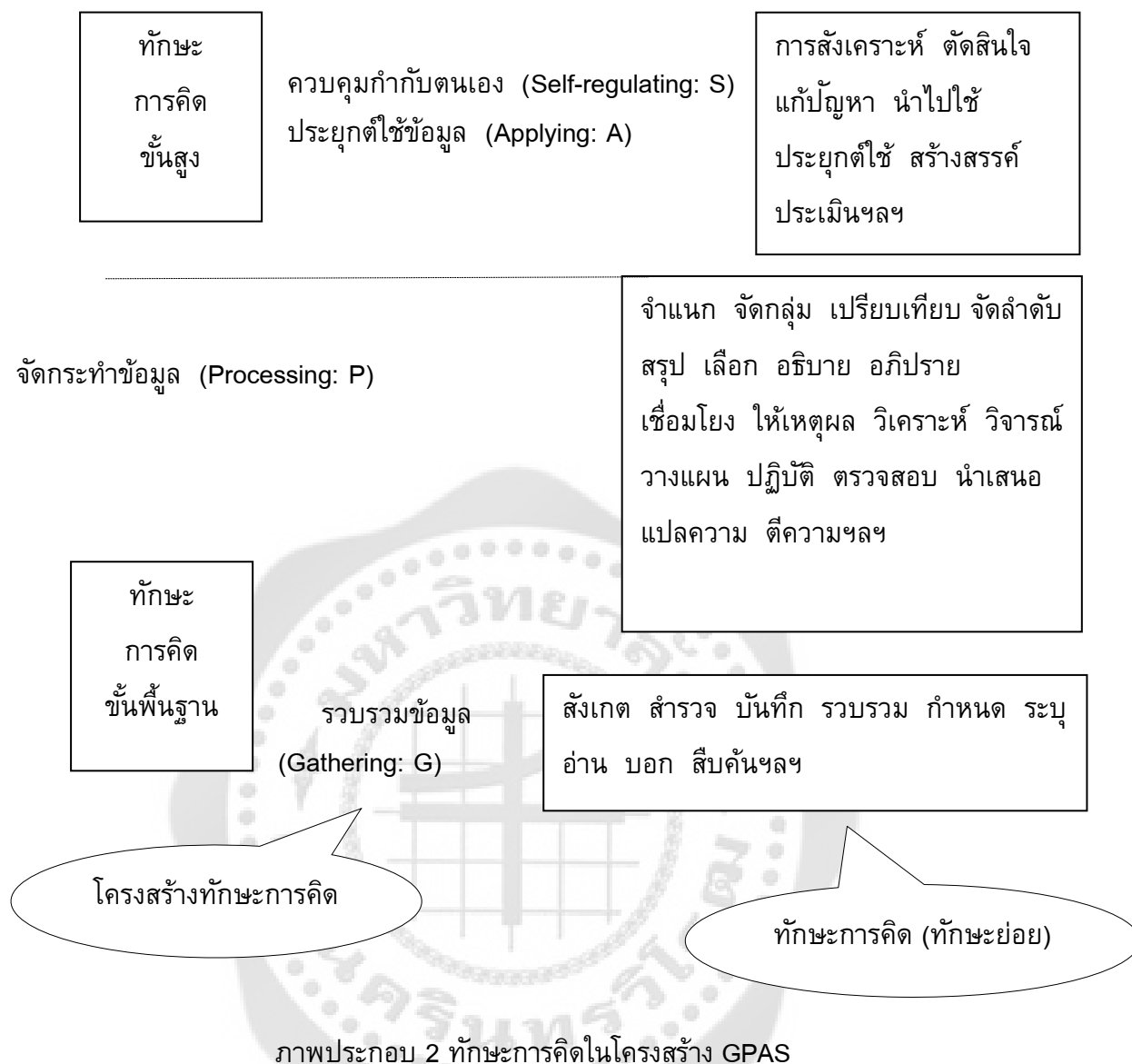
4.1 การตรวจสอบและควบคุมการคิด (Meta-cognition) หมายถึง การที่บุคคลรู้ถึงความคิดของตนเองในการทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการประเมินการคิดของตนเองและใช้ความรู้นั้นในการควบคุมหรือปรับการกระทำของตนเอง ซึ่งครอบคลุมถึงการวางแผน การควบคุมกำกับการกระทำของตนเอง การตรวจสอบความก้าวหน้า และการประเมินผล

4.2 การสร้างค่านิยมการคิด (Thinking Value) หมายถึง การคิดเพื่อประโยชน์ในระดับต่าง ๆ ได้แก่ เพื่อประโยชน์ตน กลุ่มตน เพื่อสังคมและเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม ทุกองค์ประกอบ

4.3 การสร้างคุณค่าทางการคิด (Thinking Disposition) หมายถึง ลักษณะเฉพาะของการกระทำของคนที่มีความสติปัญญา เมื่อเผชิญหน้ากับปัญหา การตัดสินใจที่จะแก้ปัญหาจะไม่กระทำทันทีทันใดก่อนจะมีข้อมูลหลักฐานชัดเจน นิสัยแห่งการคิด คือ รู้ว่าจะใช้ปัญญาทำอย่างไรเมื่อไม่รู้คำตอบ นิสัยแห่งการคิดที่ดีควรมีดังนี้

- 4.3.1 นิสัยการคิดที่ดีต้องกล้าเสี่ยงและผจญภัย (กล้าที่จะคิด)
- 4.3.2 นิสัยการคิดที่ดีต้องคิดแปลก คิดแยกแยะ ชี้ตัวปัญหา
- 4.3.3 นิสัยการคิดที่ดีต้องสร้างคำอธิบาย และสร้างความเข้าใจ
- 4.3.4 นิสัยการคิดที่ดีต้องสร้างแผนงานและมีกลยุทธ์
- 4.3.5 นิสัยการคิดที่ดีต้องเป็นการใช้ความระมัดระวังทางสติปัญญา (ใช้สติปัญญาระแวดระวัง) และแม่นยำถูกต้องแน่นอนเที่ยงตรง
- 4.3.6 นิสัยการคิดที่ดีต้องเพื่อถามหาสิ่งที่จะเกิดขึ้นและประเมินเชิงเหตุผล
- 4.3.7 นิสัยการคิดที่ดีต้องเป็นไปเพื่อเกิดการเรียนรู้ หรือคิดในสิ่งที่คิด

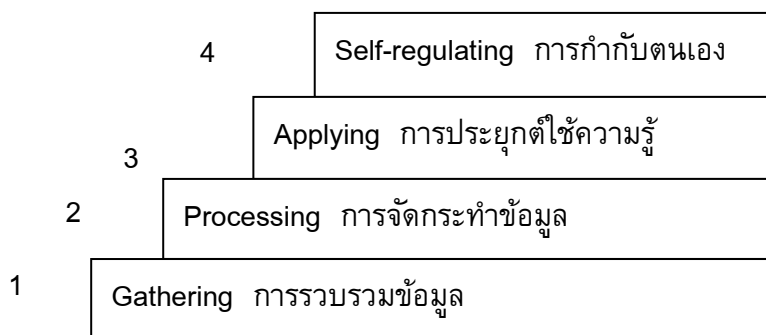
จากข้อความดังกล่าวข้างต้นจะพบว่า ทักษะการคิดในโครงสร้าง GPAS มีทักษะที่สอดคล้องกับกระบวนการคิดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

ที่มา : ตาณิกา เงินฝรั่ง.(2556).

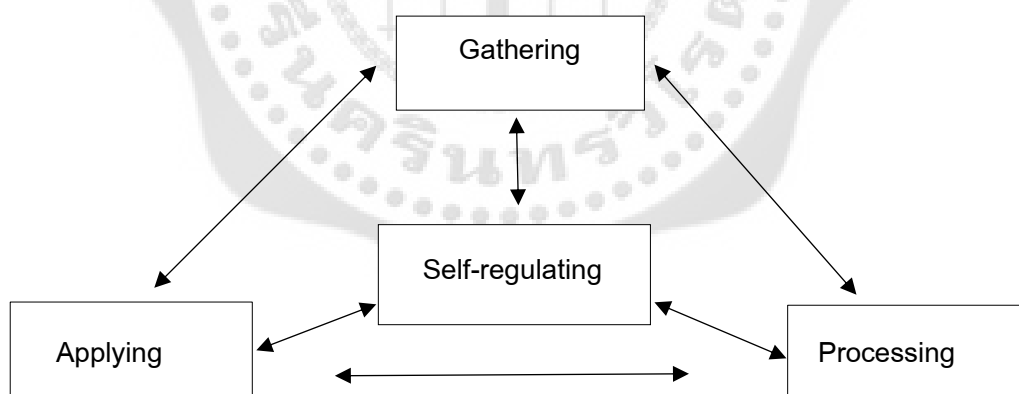
1.3 โครงสร้างกระบวนการจีแพส

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2552) นำเสนอโครงสร้างของ GPAS เป็นดังนี้

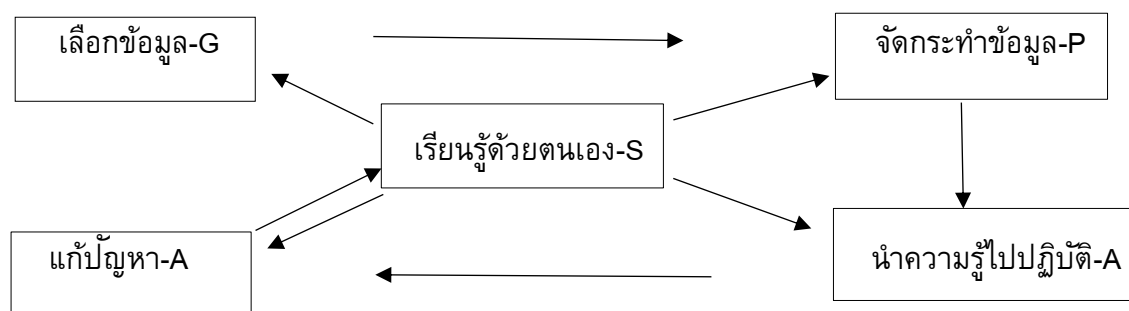
ภาพประกอบ 3 โครงสร้างทักษะกระบวนการ GPAS แบบที่ 1

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษามองว่าทั้ง 4 ทักษะกระบวนการคิดนี้เรียงลำดับเป็นลักษณะระดับคุณภาพจากต่ำไปหาสูง แต่เมื่อพิจารณา Self-regulating การกำกับตนเองและเรียนรู้ได้เองนั้น ควรกำกับทบทวนตรวจสอบการดำเนินงานของตนเองได้ในทุกขั้นตอน จะทำให้งานพัฒนาขึ้นเพราะมีการตรวจสอบปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา จึงนำไปสู่โครงสร้างที่ 2

ภาพประกอบ 4 โครงสร้างทักษะกระบวนการ GPAS แบบที่ 2

โครงสร้างที่สองนี้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการกำกับ ทบทวนการดำเนินงานของตนเอง เมื่อพบว่ายังไม่ดีสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้น จะเห็นได้จากหัวลูกศรที่สามารถย้อนกลับไปได้

การปฏิบัติตามขั้นตอน GPA ก็จะเป็นการปลูกฝัง S โดยอัตโนมัติ เมื่อฝึกบ่อย ๆ ก็
จะเกิดทักษะการคิดและมีนิสัยรักการคิดซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ภาพประกอบ 5 โครงสร้างทักษะกระบวนการ GPAS แบบที่ 3

โครงสร้างนี้ได้รับคำชี้แนะจากที่ปรึกษาของโครงการ คือ ดร.โกวิท ประวาลพฤษฯ ว่าควร
ปรับให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นเป็นวงจรกระบวนการ ดังนั้นในโครงสร้างนี้จึงเป็นขั้นตอนและจุดเน้นใน
การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง เริ่มต้นจากการที่ครูออกแบบการเรียนรู้
โดยครูต้องกำหนดว่านักเรียนควรสรุปความรู้จากเรื่องที่เรียนเป็นข้อความรู้จากการเรียบเรียงความคิด
ของตนเองในการสรุปความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์หลักการ ทฤษฎีที่เรียนรู้นั้น กระบวนการสร้าง
ความรู้ด้วยตนเองเช่นนี้จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการ
เก็บรวบรวมข้อมูลและเลือกข้อมูลสำคัญเกี่ยวข้องเป็นการนำข้อมูลมาจัดทำ มาจัดข้อมูลเป็น
กลุ่ม เป็นหมวดหมู่ จำแนก เพื่อให้ได้ความรู้ตามที่กำหนดไว้จากนั้นนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง ใช้ใน
การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ข้อสรุปที่ได้จากกระบวนการเหล่านี้ที่ตกผลึกภายในตัวของผู้เรียน
จะกลายเป็นตัวตน เป็นบุคลิกภาพของผู้เรียนเมื่อฝึกฝนเช่นนี้บ่อยครั้งจะนำไปสู่การเรียนรู้ได้ด้วย
ตนเอง ตลอดการเรียนรู้ตามขั้นตอนนี้ครูต้องฝึกโดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบทบทวน
การคิด พุด ทำ เสมอ ๆ เพื่อปรับปรุงงานในขณะดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

ปรีชา ทรฤทธิ์ (2552) กล่าวว่า จากโครงสร้างนี้จะเห็นได้ว่าขั้นตอนและจุดเน้น
ของ GPAS คือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนแสหาความรู้ด้วยตนเองและสร้างความรู้
ได้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูกำหนดเป้าหมายที่เป็นงาน/ชิ้นงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของ
นักเรียนแล้วออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 นักเรียนลงมือศึกษาความรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล เลือกข้อมูลสำคัญแล้ว
นำมาจัดทำหมวดหมู่ จำแนก เพื่อให้ผลงานชิ้นงานตามที่ครูกำหนด

ขั้นที่ 3 นักเรียนเสนอแนวทางการนำความรู้ไปปฏิบัติหรือแก้ปัญหา บางกรณี
อาจนำไปปฏิบัติจริงหรือแก้ปัญหาจริง

จากโครงสร้างกระบวนการจีแพสที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า กระบวนการจีแพสมีทักษะกระบวนการคิดที่เรียงลำดับจากสิ่งที่ยากไปหาสิ่งที่ง่าย ซึ่งได้แก่ 1. การรวบรวมข้อมูล 2. การจัดกระทำข้อมูล 3. การประยุกต์ใช้ความรู้ 4. การกำกับตนเอง ซึ่งแต่ละลำดับขั้นจะทำให้นักเรียนได้เกิดความคิด การฝึกฝน การลงมือกระทำด้วยตนเอง และตรวจสอบงานของตน ซึ่งจะสามารถปรับปรุงงานให้ดีขึ้นได้ โดยมีการชี้แนะแนวทางจากครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เสาะแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการสอนเขียนเรียงความของผู้วิจัยได้โดยการให้ผู้เรียนได้ฝึกรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่คุณสอนจัดการเรียนรู้เอื้ออำนวยไว้ นำความรู้ที่ได้มารวบรวมความคิดลำดับขั้นตอน ลงมือฝึกเขียนงานของตนที่ได้ศึกษาวิธีการมาแล้วอย่างละเอียด และตรวจสอบผลงานของตนเองเพื่อหาจุดแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น จะพบว่าหากผู้วิจัยนำกระบวนการคิดตามแนวจีแพสมาปรับใช้กับกระบวนการเรียนการสอนเขียนเรียงความ จะช่วยพัฒนาทักษะการคิดในกระบวนการเขียนเรียงความได้ และจะทำให้ผู้สอนมีทางเลือกในการสอนเขียนเรียงความให้กับนักเรียนในอนาคตอีกทางหนึ่งได้

1.4 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพส

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2552) เสนอโครงสร้างที่ครบวงจรกระบวนการ ทักษะการคิด 4 ประการ ที่เป็นขั้นตอนและจุดเน้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองเริ่มต้น ดังนี้

1. ครูผู้สอนออกแบบการเรียนรู้โดยครูต้องกำหนดว่านักเรียนควรสรุปความรู้จากเรื่องที่เรียนเป็นข้อความจากการเรียบเรียงความคิดของตนเองในการสรุปความคิดรวบยอดความสัมพันธ์หลักการ ทฤษฎีที่เรียนรู้ กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

- นักเรียนเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูล เลือกข้อมูลที่สำคัญ
- นำข้อมูลมาจัดกระทำข้อมูลเป็นกลุ่ม เป็นหมวดหมู่ จำแนก เพื่อให้ได้

ความรู้ตามที่กำหนดไว้

- ลงมือปฏิบัติจริง ใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ
- สรุปผลที่ได้จากกระบวนการเหล่านี้ที่ตกผลึกในตัวผู้เรียน เป็นตัวตน

บุคลิกภาพของผู้เรียน

2. ครูฝึกโดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบทบทวนการคิด พุด ทำเสมอๆ เพื่อปรับปรุงงานในขณะดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

จากกระบวนการจีแพสดังข้อความที่กล่าวไปข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการจีแพสเป็นกระบวนการที่ฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบไปด้วยโครงสร้างกระบวนการ 4 ขั้น ดังนี้ การรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การประยุกต์ใช้ความรู้ และการกำกับตนเอง โดยเน้นผลที่เกิดกับผู้เรียนในกระบวนการสุดท้ายที่จะฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด และนิสัยการคิดที่นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การเขียนเรียงความ

2.1 ความหมายของเรียงความ

การเขียนเรียงความ เป็นทักษะทางการเขียนที่แสดงออกมาทางความคิดโดยอาศัยความรู้ที่ประมวลมาจาก ทักษะการฟัง ทักษะการดู ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ผู้ที่มีความสามารถในการเขียนเรียงความนับว่าเป็นผู้ที่มีพัฒนาการทางภาษาเป็นอย่างดี

กรมวิชาการ (2546: 223) ให้ความหมายของเรียงความว่าเป็นการเขียนบรรยาย ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้เขียนสู่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความเพลิดเพลินและความคิดใหม่ ๆ จากการอ่าน

คณินิจ จานโอ (2546: 93) กล่าวถึงเรียงความว่าเป็นเรื่องราวที่แต่งขึ้นตามความคิด ตามจินตนาการโดยอาศัยความรู้ประสบการณ์ของผู้เขียนเป็นแนวทางการเขียนเรียงความเป็นการใช้ถ้อยคำมาผูกเป็นประโยคเรียบเรียงเป็นเนื้อความให้ต่อเนื่องกันตามโครงเรื่อง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 968) อธิบายว่า เรียงความเป็นคำกริยา หมายถึง การนำเอา คำมาประกอบกันแต่งเป็นเรื่อง ถ้าเป็นคำนาม หมายถึง ข้อความในตอนหนึ่ง ๆ ใจความสั้น ๆ ของเรื่อง เมื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มีความหมายกว้าง

จารุวรรณ พุทธิบัณฑิต และคณะ (2548: 74) กล่าวถึงเรียงความว่าคืองานเขียนที่ ประกอบด้วยข้อความที่นำมาเรียบเรียงอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กันถ่ายทอดความหมายเกี่ยวกับความรู้ ความคิดหรือความรู้สึกให้ผู้อ่านได้รู้เรื่องราวตามที่ต้องการด้วยภาษาที่สละสลวย

ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ (2548: 141) กล่าวถึงเรียงความว่าหมายถึงงานเขียนประเภทหนึ่ง ที่ผู้เขียนเขียนถึงความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งการเขียนเรียงความส่วนมากมุ่งเขียนเพื่อฝึกทักษะ ในการเขียนการใช้ภาษาดังนั้นการใช้ภาษาในเรียงความจึงต้องเป็นภาษาที่สละสลวยและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

จากความหมายของการเขียนเรียงความดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการเขียน เรียงความเป็นงานเขียนที่ผู้เขียนเรียบเรียงเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง โดยอาศัยความรู้ ความคิด และ ประสบการณ์เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างมีเหตุผล มีแบบแผนซึ่งประกอบด้วย คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป มีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่ต้องการ โดยใช้ถ้อยคำภาษาที่สละสลวยถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

2.2 หลักการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความ ควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการเขียน เขียนให้ตรงประเด็นให้มีความกลมกลืนกันตลอดเรื่อง ให้มีเอกภาพ สัมพันธภาพ สารัตถภาพ สื่อความหมายได้ชัดเจน มี ใจความสมบูรณ์ แสดงความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างชัดเจน มีคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรื่องที่จะเขียนเอง

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2534: 63) กล่าวว่า เรียงความที่ดีต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ประมวลข้อคิดสำคัญ ตรงเข้าสู่จุดมุ่งหมายอย่างมีระเบียบ มีเอกภาพ คือมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของเรื่อง ความคิดรวบยอดต้องเด่นชัด มีความกลมกลืนกับความคิดย่อยในเรื่องมีการเน้นข้อคิดสำคัญ มีสัดส่วนที่เหมาะสม

สุจริต เพียรชอบ และส่ายใจ อินทรมรรย์ (2536: 175) กล่าวว่า ในการเขียนเรียงความ ครูไม่ควรกำหนดหัวเรื่องไว้ตายตัวนักเรียนควรมีโอกาสได้เลือกหรือเสนอเรื่องที่จะเขียนซึ่งจะทำให้ นักเรียนมีความรู้สึกว่ามีอิสระทางด้านความคิด

กรมวิชาการ (2546: 224) ได้เสนอหลักการเขียนเรียงความไว้ ดังนี้

1. ต้องตั้งจุดประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะเขียนเรื่องนั้น ๆ ไปในแนวใด และกำหนดผู้อ่านเป้าหมายเพื่อใช้ถ้อยคำ เนื้อเรื่องให้เหมาะสมกับผู้อ่าน
2. วางโครงเรื่องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เพื่อกำหนดขอบเขตการเดินเรื่องอย่างมีเป้าหมาย จัดลำดับความคิด และจัดกระทำข้อมูลอย่างมีระบบ
3. เขียนโครงเรื่อง ตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตั้งแต่ต้นจนจบ
4. เขียนเปิดเรื่อง คำนำ ให้นำาติดตามแล้วจึงเข้าสู่เนื้อเรื่องที่ได้ทั้งสาระ ความรู้ ความคิด และความรู้สึกที่ถ่ายทอดอย่างมีระบบ ขั้นสุดท้ายคือ การสรุปเนื้อหาสำคัญฝากข้อคิด ข้อเสนอแนะให้นำาติดตาม

กัลยา สหชาติโกสิย์ (2545: 76-77) สรุปหลักการของการเขียนเรียงความไว้ว่า การเขียนเรียงความต้องมียุคประกอบทั้ง 3 ส่วนเกี่ยวเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันตามลำดับ และเนื้อเรื่องกับชื่อเรื่องต้องสัมพันธ์กัน ต้องใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ ไม่ใช่คำที่ยากเกินไป หรือใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยไม่จำเป็น โดยเขียนด้วยลายมือที่อ่านง่าย ชัดเจน ถูกต้อง ไม่เขียนฉีกคำ แยกคำ และเว้นหน้ากระดาษให้เหมาะสม ใช้ภาษาระดับทางการ ไม่ใช่ภาษาพูด ภาษาถิ่น หรือภาษาตลาด ไม่ใช่คำย่อ หรือตัวเลข นอกจากจะกล่าวถึงวัน เดือนปี สถิติ หรือจำนวนต่าง ๆ ถ้าจำเป็นต้องใช้อักษรย่อต้องเป็นอักษรย่อที่เป็นที่ยอมรับหรือนิยมใช้ และเป็นที่เข้าใจกันได้ดี ใช้คำกะทัดรัด ตรงความหมาย ไม่กำกวม และไม่ฟุ่มเฟือย โดยต้องมีการวางโครงเรื่องก่อนแล้วจึงเขียนเรียงความตามลำดับโครงเรื่อง

เลนนอน (Lannon. 1983: 21) ได้เสนอขั้นตอนและกิจกรรมของกระบวนการเขียนเรียงความไว้ตามลำดับดังนี้

1. ขั้นเตรียมพร้อม กิจกรรมที่ควรจัดให้นักเรียนได้แก่ การค้นหาเรื่องโดยการอ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากนั้นจึงให้สร้างประโยค
2. ขั้นตอนออกแบบ เป็นกิจกรรมวางแผนและพัฒนาเนื้อหาที่รวบรวมได้ในขั้นที่ 1 นำมาสร้างประโยคแนวเรื่อง การรวบรวมใจความเป็นหนึ่งเดียว และรวมไปถึงบทสรุปด้วย ซึ่งมีขั้นตอนการออกแบบด้วยการเปิดเรื่อง เขียนหัวข้อให้ดึงดูดน่าสนใจ การบรรยาย อธิบาย หรือพรรณนาขยายใจความของหัวข้อเรื่อง การนำเสนอใจความหลัก แบ่งเป็นย่อหน้า แต่ละย่อหน้าต้องมีประโยคแนวเรื่อง ซึ่งให้รายละเอียดสนับสนุนหัวข้อเรื่อง การให้รายละเอียดในบทนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป จะต้องสัมพันธ์กัน การสรุป เป็นสิ่งที่บอกถึงว่าที่กล่าวมาทั้งหมดหมายถึงอะไร
3. ขั้นพัฒนาเนื้อหา เป็นขั้นที่ลงมือเขียนตามที่ได้ออกแบบ โดยจัดแบ่งเรียงลำดับเนื้อหาเป็นตอน ๆ ใช้ตัวเชื่อมเพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านติดตามเรื่อง และต้องใช้วิธีเขียนที่เหมาะสมด้วย
4. ขั้นทบทวน เป็นขั้นที่ผู้เขียนต้องอ่านเรื่องที่เขียนอีกครั้งหนึ่ง และถามตนเองว่าพอใจในผลงานหรือไม่ การเขียนถูกต้องตามอักขรวิธีหรือไม่

สรุปได้ว่า การเขียนเรียงความจะต้องมีหลักการเขียนที่ชัดเจน ตรงตามหัวข้อ ต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านทราบจุดมุ่งหมายได้ในทันที มีการประมวลความรู้ความคิดอย่างเป็นระบบระเบียบ การเขียนคำนำจะเป็นการเกริ่นนำเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านอยากติดตามเรื่อง การเขียนเนื้อเรื่องจะเป็นการขยายเนื้อความแนวคิดอย่างละเอียดให้เกิดความเข้าใจชัดเจน แล้วสรุปอย่างกระชับเพื่อสนับสนุนแนวคิดให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจในงานเขียน การเขียนเรียงความที่ดีต้องเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบ และต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเขียนโดยปฏิบัติตามหลักการเขียนเรียงความ

2.3 องค์ประกอบของเรียงความ

อัจฉรา ชิวพันธ์ และคณะ (2542: 52-53) สรุปองค์ประกอบของเรียงความว่ามี 4 ส่วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป โดยกล่าวว่า

ชื่อเรื่อง คือ การเขียนที่อยู่ส่วนบนสุดของเรียงความด้วยถ้อยคำกะทัดรัด และเป็นจุดรวมสำคัญของการเขียนเรื่องในการเขียนเรียงความ

คำนำ คือ การเขียนอธิบายความเป็นมาหรือใช้คำจำกัดความ เป็นการเขียนบอกให้ผู้อ่านรู้ว่ากำลังจะได้อ่านอะไร อาจเขียนในลักษณะของการตั้งคำถาม การยกข้อความ คำพูด หรือสุภาษิตก็ได้ และการเขียนคำนำที่ดีต้องมีลักษณะจูงใจทำให้ผู้อ่านอยากอ่านเรื่องต่อไป

เนื้อเรื่อง คือ การเขียนส่วนสำคัญที่สุดเพราะเป็นการบอกรายละเอียดของเรื่องประกอบไปด้วยข้อเท็จจริง เหตุผล และความรู้ การเขียนเนื้อเรื่องที่ดีต้องมีความสัมพันธ์กับคำนำและบทสรุป ซึ่งจะเขียนให้มีหลายย่อหน้าก็ได้

สรุป คือ การเขียนส่วนสุดท้ายที่จะเน้นเนื้อหาสาระสำคัญ ด้วยการฝากข้อคิด ความรู้สึก ความประทับใจ หรือความรู้ให้กับผู้อ่าน ที่สำคัญต้องมีความสัมพันธ์กับคำนำและเนื้อเรื่องอย่างต่อเนื่อง

กองทัพ เคลือบพนิชกุล (2542: 143-144) กล่าวถึงองค์ประกอบของเรียงความ ดังนี้

1. คำนำ คือ อาร์มภพทของเรื่อง เป็นการเขียนเกริ่นนำเข้าสู่เรื่องเพื่อนำเข้าสู่ประเด็นสำคัญ เพื่อชักจูงให้ผู้อ่านเกิดความสนใจเรื่องนั้น

2. เนื้อเรื่อง คือ สาระสำคัญของเรื่องและผู้เขียนแสดงความรู้ หรือความคิดอย่างกว้างขวางและสมบูรณ์ตรงตามหัวข้อ เรื่องที่เขียนต้องลำดับความดี มีรายละเอียดเพียงพอที่จะครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

3. สรุป เป็นการเขียนขมวดเรื่องให้จบบริบูรณ์ เพื่อทิ้งท้ายเรื่องให้ผู้อ่านได้เข้าใจชัดเจนว่า ผู้เขียนต้องการให้อะไรแก่ผู้อ่าน โดยสรุปด้วยการฝากข้อคิดเห็นต่าง ๆ คำคม สุภาษิต คำขวัญ หรือสรุปด้วยการย่อสาระสำคัญของเรื่องที่เขียนมา

วีรบุษ โจมพรหม (2542: 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนเรียงความไว้ ดังนี้

1. คำนำ เป็นการเปิดเรื่องหรือส่วนที่ชักจูงผู้อ่านให้ติดตามอ่านต่อไป

2. เนื้อความหรือเนื้อเรื่อง เป็นใจความสำคัญของเรื่อง เนื้อความจะมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของเรื่อง

3. สรุปหรือบทลงท้าย เป็นการสรุปความคิดเห็นหรือนำเอาข้อความสำคัญมากล่าวย้ำให้ชัดเจน

ธัญภรณ์ อุชชิน (2543: 11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบเรียงความว่า ประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ 3 ส่วน คือ

1. คำนำ เป็นตอนเกริ่นเรื่อง เป็นบทเริ่มต้นของเรียงความ ผู้เขียนควรนำผู้อ่านเข้าสู่เรื่องที่ อาจเขียนแนะนำให้อ่านทราบว่า เรื่องนี้กล่าวถึงอะไร ควรเขียนให้เร้าใจและชวนติดตามให้อ่านเนื้อเรื่องที่จะเขียนต่อไป

2. เนื้อเรื่อง จะต้องเขียนให้มีสาระน่าอ่าน มีข้อเท็จจริง มีหลักฐานอ้างอิงที่ให้ความรู้ และความเข้าใจแก่ผู้อ่าน เนื้อเรื่องอาจแบ่งเป็นหลายตอน บางตอนแบ่งเป็นหลายย่อหน้าบางตอนอาจมีย่อหน้าเดียว แต่ละย่อหน้าต้องมีความคิดสำคัญอย่างเดี่ยวทุก ๆ ย่อหน้าต้องมีใจความสำคัญเกี่ยวข้องกัน จัดระเบียบความคิดไม่ให้สับสน รู้จักลำดับความ ขยายความรู้จักใช้สำนวนโวหารต่าง ๆ เพื่อเสริมแต่งให้เรื่องน่าอ่านพร้อมกันนั้น ควรสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้อ่านด้วย

3. สรุป คือ การทิ้งท้ายเรื่องให้อ่านเข้าใจว่าผู้เขียนต้องการอะไรหรือสื่อความหมายใด อาจสรุปด้วยการฝากข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนข้อเสนอแนะ การยกคำคม สุภาษิต คำพังเพย บทประพันธ์ ข้อสำคัญต้องฝากความประทับใจให้กับผู้อ่าน และต้องระลึกเสมอว่า การสรุปไม่ใช่การย่อเรื่องที่ได้อ่านมาแล้ว แต่การสรุปเป็นการปิดเรื่อง

สรุปได้ว่า การเขียนเรียงความที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบครบถ้วนอย่างน้อย 3 องค์ประกอบ คือ คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป การจะให้นักเรียนเข้าใจการเขียนเรียงความที่ดี จะต้องฝึกให้นักเรียนรู้จักการวางแผนในการเขียน และใช้ความรู้ให้ครอบคลุมเนื้อหาตรงตามหัวข้อ ใช้คำคม สำนวน สุภาษิต คำขวัญในการสรุปเพื่อให้อ่านเข้าใจได้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนต้องการสื่อสิ่งใดถึงผู้อ่าน และต้องการให้อ่านประทับใจ

2.4 ขั้นตอนการสอนเขียนเรียงความ

กองเทพ เคลือบพณิชกุล (2542: 146) ได้เสนอแนวปฏิบัติในการเขียนเรียงความไว้ ดังนี้

1. เลือกหัวข้อเรื่อง (กระตุ้) ให้เหมาะสม หมายถึง การรู้จักเลือกเรื่องที่เรามีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด

2. ดีความหมายของเรื่องให้ตรงประเด็น หมายถึง การวางให้ตรงจุดไม่พุดอ้อมค้อมวาววน

3. วางโครงเรื่อง โดยแยกความสำคัญของเรื่องออกมาเป็นประเด็นต่าง ๆ ให้กว้างขวางและสมบูรณ์ ถ้าจำบทหรือกรองหรือคำพังเพย ภาษิตต่าง ๆ ได้ก็นำมาเขียนลงในกระดาษโครงเรื่องได้เลย

4. จัดรูปแบบและสัดส่วนของเรื่องให้เป็นระเบียบ

5. ขยายความแต่ละตอนด้วยความประณีต

6. ใช้ศิลปะในการผูกประโยค การลำดับความคิด และการถ่ายทอดความรู้หรือความคิดอย่างมีศิลปะ

ไวท์ (White. 1983: 32-33) ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการเขียนเรียงความไว้ 5 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นสร้างแนวคิดเกี่ยวกับหัวเรื่อง (Invent) กิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การระดมสมอง การเขียนอย่างอิสระ (Free-Writing) การอภิปรายปากเปล่า และอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่เขียน

2. ขั้นรวบรวมและวางแผน (Gather and Plan) กิจกรรมที่จัด เช่น ให้ศึกษาจากประสบการณ์เดิม ให้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลในโรงเรียนหรือท้องถิ่น

3. ขั้นวางโครงเรื่อง (Organize and Outline) ครูฝึกให้นักเรียนรู้จักการจัดลำดับเนื้อหา โดยการวางโครงเรื่องก่อน เช่น บทนำ ตัวเรื่อง และตอนสรุป ฝึกให้นักเรียนคิดหาประโยคแสดงแนวเรื่อง ประโยคขยายในแต่ละย่อหน้า จะยกตัวอย่างอะไรประกอบ จะเขียนเนื้อเรื่องมีความกลมกลืนเป็นเหตุเป็นผลกันอย่างไร

4. ขั้นเขียนร่าง (Write a First Draft) ให้นักเรียนลงมือเขียนโดยเน้นที่สาระสำคัญมากกว่ารูปแบบและหลักไวยากรณ์

5. ขั้นทบทวน (Revise) ในขั้นนี้ครูให้นักเรียนทบทวนและตรวจผลงานของตนเองใหม่ เพื่อความถูกต้องด้านอักขรวิธี ไวยากรณ์ สำนวนภาษา ความเกี่ยวข้องของเนื้อเรื่อง บทนำ ส่วนขยาย และตอนสรุป มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถสื่อความหมายกับผู้อ่านได้ถูกต้องตามจุดประสงค์ของการเขียน

โปดิส และโปเดส (Podis; & Podes. 1984: 304) ได้เสนอขั้นตอนและกิจกรรมที่ควรจัดเป็นแบบฝึกหัด ควบคุมก่อนโดยครูกำหนดหัวเรื่องตามความสนใจของนักเรียนจากนั้นให้พิจารณาร่วมกันเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการเขียนจะสื่อความหมายในประเด็นใดก็ได้ เพื่ออะไร เขียนให้ใครอ่าน ในสถานการณ์ใด ผู้อ่านจะเข้าใจไหม เนื้อหาเหมาะสมกับผู้อ่านหรือไม่ นอกจากนี้ต้องกำหนดรูปแบบโครงสร้างของเรียงความให้ด้วย มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นริเริ่มแนวความคิด (Generating) กิจกรรมที่ควรจัดเป็นแบบฝึกหัดควบคุมก่อน โดยครูกำหนดหัวเรื่องตามความสนใจของนักเรียนจากนั้นให้พิจารณาร่วมกันเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการเขียนจะสื่อความหมายในประเด็นใด เพื่ออะไร เขียนให้ใครอ่านในสถานการณ์ใด ผู้อ่านจะเข้าใจหรือไม่ เนื้อหาเหมาะสมกับผู้อ่านหรือไม่ นอกจากนี้ต้องกำหนดรูปแบบโครงสร้างของเรียงความให้ด้วย เช่น เรียงความชนิด 1 ย่อหน้า

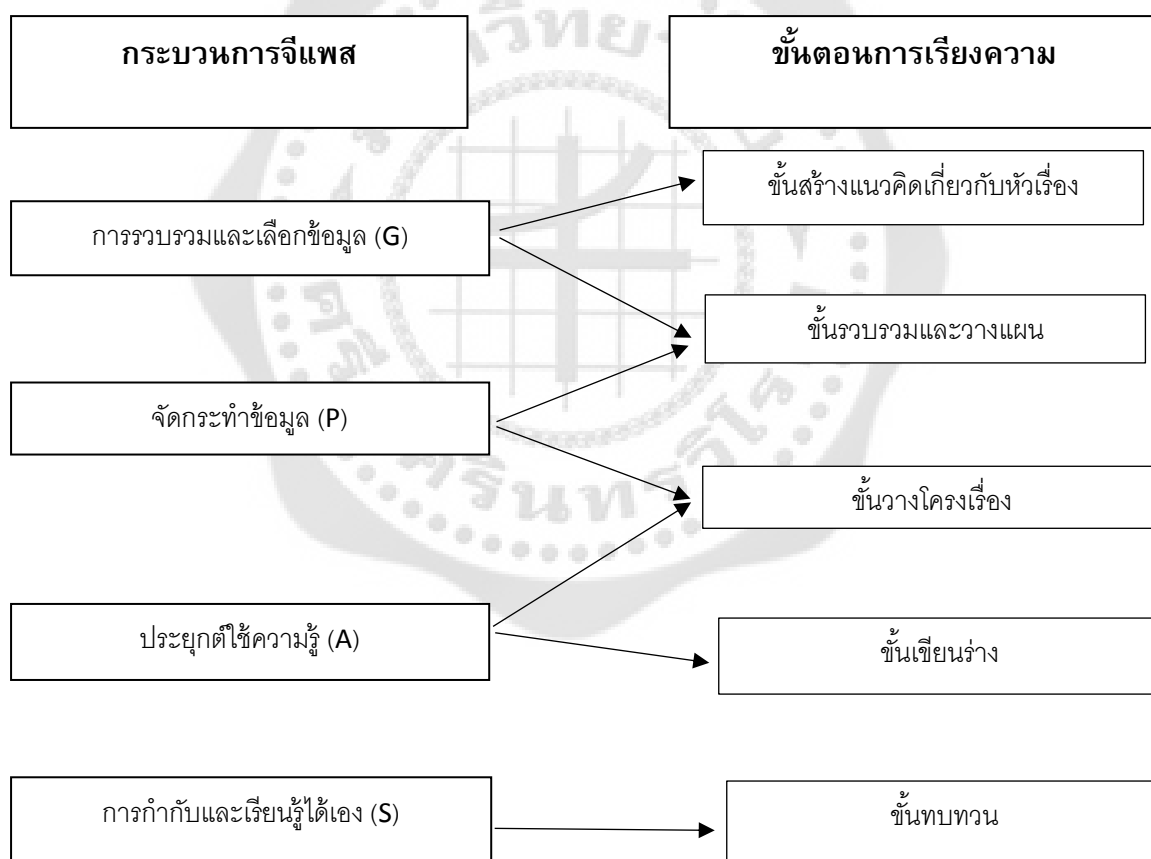
2. ขั้นรวบรวมเนื้อหา (Organizing) กิจกรรมที่ควรจัด ได้แก่ การอภิปรายกลุ่มว่าจะเขียนเกี่ยวกับอะไรบ้าง จะเขียนแบบใด จะยกตัวอย่างหรือข้อความสนับสนุนอะไรบ้าง แหล่งข้อมูลจะได้จากไหนบ้าง เป็นต้น

3. ขั้นระบุชนิดเรียงความและเขียนร่าง ๆ (For and Drafting) ครูให้นักเรียนเลือกวิธีการนำเสนอตามจุดประสงค์ของการเขียน เขียนเพื่ออธิบายความรู้ เพื่อชักชวน เพื่อพรรณนาหรือบรรยายคุณลักษณะ หรือเพื่ออภิปรายแสดงความคิดเห็นแล้วแต่นักเรียนจะเลือก จากนั้นให้ลงมือเขียน จะเขียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ในขั้นนี้ยังไม่เข้มงวดเกี่ยวกับความถูกต้องด้านกลไกการเขียนเท่าใดนักแต่จะเน้นที่ใจความ แนวคิดเป็นสำคัญ

4. ขั้นทบทวน เป็นการตรวจทานความถูกต้องสมบูรณ์ของเรียงความทั้งอักษรวิธีสำนวนโวหารความกลมกลืนและเป็นหนึ่งเดียว บทที่น่าสนใจ ตัวเรื่องมีข้อมูลสนับสนุนเพียงพอให้รายละเอียดแจ่มแจ้ง เป็นเหตุเป็นผลกัน ตอนสรุปเน้นสาระสำคัญและสามารถสื่อความหมายกับผู้อ่านว่าผู้เขียนกล่าวถึงเรื่องอะไร ผู้อ่านมีความพึงพอใจหรือไม่

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปขั้นตอนการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นสร้างแนวคิดเกี่ยวกับหัวเรื่อง ขั้นรวบรวมและวางแผน ขั้นวางโครงเรื่อง ขั้นเขียนร่าง และขั้นทบทวน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องกับกระบวนการคิดตามแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความในงานวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการจีแพส และการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการจีแพสสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 กระบวนการจีแพส และการเขียนเรียงความ

จากภาพประกอบ 6 พบว่า กระบวนการจีแพสมีความสอดคล้องกับกระบวนการเขียนเรียงความ ตั้งแต่ขั้นสร้างแนวคิด จนถึงขั้นทบทวนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นรวบรวมและเลือกข้อมูล คือ มีการรวบรวมเนื้อหาที่ผู้สอนจัดเตรียมหรือผู้เรียนสืบค้นเพิ่มเติม วางแผนการเขียนเรียงความและเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเขียนเรียงความ

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดกระทำข้อมูล เมื่อมีการรวบรวมเนื้อหาข้อมูลต่าง ๆ ก็มีการวางแผนการจัดทำเรียงความ โดยการเขียนลำดับโครงเรื่องของเรียงความที่จะเขียน เพื่อให้เรียงความมีการจัดข้อมูลที่เป็นระบบเวลาเขียน

ขั้นที่ 3 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ เมื่อนักเรียนได้วางโครงเรื่องในการเขียนเรียงความเรียบร้อยแล้ว นักเรียนก็เขียนเรียงความตามโครงเรื่องที่วางไว้เพื่อให้ได้ผลงานที่สมบูรณ์ต่อไป

ขั้นที่ 4 ขั้นกำกับและเรียนรู้ได้เอง เมื่อนักเรียนเขียนเรียงความเรียบร้อยแล้วนักเรียนมาตรวจสอบความถูกต้องของตนเองว่ามีจุดปรับปรุงอีกหรือไม่

หากผู้วิจัยสามารถปรับใช้กระบวนการคิดตามแนวคิดแฟสมาใช้ในการสอนเขียนเรียงความได้ จะทำให้การสอนเขียนเรียงความมีแนวทางในการสอนที่ดีอีกทางหนึ่ง และส่งผลต่อกระบวนการเขียนที่ดีของนักเรียนในภายภาคหน้าต่อไป เพราะนักเรียนได้ฝึกการค้นคว้า คิดคำใหม่ คิดสร้างคำ คิดเรียบเรียงกลุ่มคำ คิดประโยค คิดเรื่องราวต่าง ๆ สุดท้ายเป็นเรียงความที่สมบูรณ์ ซึ่งมาจากกระบวนการฝึกคิดจื๊แฟสมาขั้นต้น

2.5 ความมุ่งหมายของการสอนเรียงความ

รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมา ณ อยุธยา (2543: 113-114) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนเรียงความไว้ว่า เป็นการช่วยให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นได้รับรู้ ซึ่งเกิดจากความคิดของตนเอง หรือจินตนาการจากภาพหรือเรื่องต่าง ๆ ที่สมมุติขึ้น ช่วยให้เด็กรักการเขียน เพราะสามารถเขียนด้วยความสนใจ ไม่ได้ถูกบังคับพร้อมกับนำวิชานี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับการเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ดี เพราะการเขียนเรียงความจะช่วยให้เกิดทักษะในการเขียน โดยใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมรู้จักสรุปความคิดเห็นของตนเอง และสามารถลำดับความสำคัญของเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี

กรีน และ วอลเทอร์ (Green; & Walter. 1965: 379) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการเขียนเรียงความนั้นไม่ใช่เป็นเพียงการฝึกเขียนความจำ และเขียนให้ถูกต้องตรงตามเรื่องที่ครูอ่านให้ฟังเท่านั้น แต่เป็นการฝึกให้รู้จักใช้การเขียนเพื่อการแสดงออก ทางจินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายในการเขียนเรียงความนั้นจำเป็นต้องอาศัยทักษะอื่น ๆ มาประกอบ ซึ่งต้องรู้จุดมุ่งหมายของการเขียนเรียงความและการสอนเขียนเรียงความที่นอกจากจะเขียนเพื่อการติดต่อสื่อความหมาย ถ่ายทอดความรู้ความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจแล้วยังต้องรู้จักการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยสามารถแสดงความรู้สึก และความคิดได้อย่างเป็นอิสระ

2.6 ความสามารถในการเขียน

ความสามารถในการเขียน เป็นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่แสดงถึงความรู้ ความคิด การใช้ถ้อยคำ สำนวน การเสนอเรื่อง การใช้ภาษาสื่อความหมายขยายความลำดับความ ในการเขียนเรียงความ โดยมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ได้อย่างเป็นระบบโดยใช้ความคิด ความรู้ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความเข้าใจระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนได้ตามจุดมุ่งหมาย ดังที่

วาลีท (Valete. 1997: 217) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียนเป็นความสามารถในการใช้ศัพท์ การสะกด ไวยากรณ์ โดยการเขียนอย่างเชี่ยวชาญในลีลาของภาษา

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2542: 108) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียนคือ ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล เลือกสรรสิ่งที่ตนต้องการนำมาลำดับความคิดด้วยการเรียบเรียงเป็นตัวอักษรเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกทางความคิดได้ตรงกับจุดประสงค์ของผู้เขียน ภาษาที่ใช้ในการเขียนค่อนข้างจะเป็นทางการ มีระเบียบแบบแผนมากกว่าภาษาที่ใช้พูด

ประวีณ ณ นคร (2540: 2) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับเขียนได้ คือ เขียนพอเป็นตัวหนังสือ ให้อ่านออก แต่ยังเข้าใจความหมายยาก ยังสื่อความหมายได้ไม่ค่อยดี อาจเรียกว่าเขียนอย่าง “มีตัว” แต่ “ไม่มีชีวิต”
2. ระดับเขียนเป็น คือ เขียนแล้วอ่านเข้าใจ สื่อความหมายได้ว่าหมายความว่าอย่างไร แต่ยังไม่ถึงขั้นหวังผลที่จะได้จากการอ่านหนังสือนั้น อาจเรียกว่าเขียนอย่าง “มีชีวิต” แต่ “ไม่มีวิญญาณ”
3. ระดับการเขียนดี คือ เขียนโดยมีจุดหมายที่หวังผลอันเกิดขึ้นจากการอ่านหนังสือนั้นด้วย ซึ่งอาจเรียกว่าเขียนอย่าง “มีวิญญาณ” เช่น ถ้าเขียนเล่าเหตุการณ์ก็ต้องเขียนให้ผู้อ่านอ่านแล้วนึกภาพออกเหมือนกับรู้เห็นเหตุการณ์นั้นด้วยตาตนเอง ถ้าเขียนเพื่อขอความร่วมมือร่วมใจ ก็ต้องเขียนให้ผู้อ่านอ่านแล้วรู้สึกเต็มใจร่วมมือด้วย ทั้งนี้ไม่ใช่เขียนเรื่อยเปื่อยโดยไม่มีจุดหมายไม่หวังผลอะไรเลย และถ้าจะให้ดียิ่งกว่านั้นจะต้องเขียนอย่าง “มีสติ” ด้วย คือคำนึงถึงด้วยว่าเขียนแล้วจะต้องเกิดผลดี มิใช่เขียนแล้วเป็นผลร้ายแก่ส่วนรวม หรือแก่ผู้เขียน หรือแก่หน่วยงาน หรือแก่กิจการที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า ความสามารถในการเขียน คือ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ มีการเรียงถ้อยคำประโยค ลำดับเรื่องราวให้ถูกต้องตามอักขรวิธีและโวหารต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกมาโดยใช้ตัวอักษรสื่อความหมายและสรุปเพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องตรงกัน ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านแนวทางที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนอีกทางคือ การเขียนเรียงความ

2.7 ความสามารถในการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่สลับซับซ้อนกว่าทักษะอื่น ๆ เพราะเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึกให้ผู้อ่านเข้าใจ ในปัจจุบันการเขียนเรียงความมีบทบาทต่อการศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการนำกิจกรรมการเขียนเรียงความมาเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ให้ผู้อื่นได้เข้าใจ

วรรณ แก้วแพรง (2540: 221-223) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการเขียนมีความสำคัญต่อการเขียนเรียงความในลักษณะต่อไปนี้ประกอบกันคือ

1. ด้านรูปแบบ คือ สามารถเขียนมีชื่อเรื่อง การย่อหน้า การเว้นวรรคตอน การใช้เครื่องหมายต่าง ๆ รวมถึงความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

2. ด้านโครงเรื่อง คือ เขียนความยาวของเรื่องพอเหมาะกับเวลาที่ให้เขียนและเหมาะสมกับเรื่อง

3. ด้านการใช้ถ้อยคำภาษา คือ สามารถเขียนสื่ด้วยภาษาและการใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตรงตามความหมาย เหมาะสมกับบุคคล ผู้กระเียได้ถูกต้องสละสลวยกะทัดรัด และมีท่วงทำนองในการเขียนดี

4. ด้านเนื้อหาดี คือ เขียนเนื้อหาได้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง เนื้อความสัมพันธ์กัน มีเนื้อหาที่จะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจตามชื่อเรื่องที่กำหนด

5. ด้านความคิด คือ เขียนความคิดเห็น การคิดหาเหตุผลได้ดีและเหมาะสม
ชยันน์ นันทพันธ์ (2534: 22-24) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความที่ดีมีหลักพิจารณาดังนี้

1. เขียนเรียงความถูกต้องตามรูปแบบ
2. ความสมบูรณ์ถูกต้อง เนื้อหาสาระดี
3. เรียงลำดับดี อ่านเข้าใจง่าย ถูกต้องตามหลักภาษา
4. เขียนได้ชัดเจนไม่ออกนอกประเด็น
5. มีความคิดแปลกใหม่ ท่วงทำนองการเขียนดี มีการแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ เขียนแสดงออกถึงบุคลิกลักษณะของผู้เขียน เป็นอิสระในท่วงทำนองของตนเองและประทับใจผู้อ่าน

6. ส่วนวนการเขียนที่ดี ซึ่งการเขียนเรียงความที่มีส่วนวนที่ดีย่อมได้คะแนนดีกว่าผู้ที่ไม่รู้จักใช้ส่วนวน

7. การเรียงความในรูปแบบ คือ มีย่อหน้าทุกครั้งเมื่อเปลี่ยนเรื่องใหม่ มีประโยคสำคัญเป็นประโยคแรก ย่อหน้าที่สำคัญที่สุด คือ ย่อหน้าที่เป็นคำนำ ต้องเขียนให้ผู้อ่านสนใจ และย่อหน้า ที่เป็นประโยคแรก ย่อหน้าที่สำคัญที่สุด คือ ย่อหน้าที่เป็นคำนำ ต้องเขียนให้ผู้อ่านสนใจ และย่อหน้า ที่เป็นคำลงท้ายต้องเขียนให้ผู้อ่านประทับใจและอยากอ่านเรื่องต่อ

8. รู้จักเลือกสรรข้อความ การเสนอเรื่อง มีเนื้อหาสาระที่น่าอ่าน และต้องคำนึงถึงอะไรควรกล่าวถึงและไม่ควรกล่าวถึงในการเขียนเรียงความ

9. เนื้อเรื่องต้องสมบูรณ์ หมายถึง ความถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น กล่าวถึงเรื่อง ศิล 5 ก็ต้องกล่าวให้ครบทั้ง 5 ข้อ

10. ท่วงทำนองการเขียนที่ดี คือ การเขียนที่เป็นตัวของตัวเอง กล่าวแสดงความรู้และความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่อธิบายเรื่องที่ผู้อ่านรู้แล้ว

รัตน สติตานนท์ (2541: 65) กล่าวถึง ความสามารถทางการเขียนเรียงความที่ดีต้องเขียนถูกต้องตามลักษณะของเรียงความ คือ มีคำนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป เนื้อเรื่องมีสาระแจ่มชัดลำดับความคิด ไม่วกวน ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา ส่วนวนภาษาสละสลวยให้ข้อคิดหรือความคิดเห็นที่แปลกใหม่ น่าสนใจ

กองเทพ เคลือบพณิชกุล (2542: 146) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความที่ดีจะต้องมีลักษณะเด่น 3 ประการดังนี้

1. มีเอกภาพ หมายถึง ใจความหรือเรื่องราวที่กล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว และมีเหตุผลสอดคล้องกัน ไม่กล่าวพาดพิงถึงเรื่องอื่น ๆ มากกว่าเรื่องที่แท้จริง

2. มีสัมพันธภาพ หมายถึง ข้อความที่เกี่ยวข้องกันเป็นลำดับมีความต่อเนื่องกันแต่ละย่อหน้าต้องมีความสัมพันธ์กันไม่ขาดตอน ในการเขียนเรียงความจะต้องลำดับเรื่องให้ติดต่อกันไป ข้อความในแต่ละย่อหน้าต้องมีความหมายสอดคล้องรับกันอย่างดี รวมทั้งส่วนของประโยคต่าง ๆ ต้องมีความกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน

3. มีสารัตถภาพ หมายถึง เนื้อหาสาระที่จะต้องเน้นใจความสำคัญจะต้องมีข้อมูลความจริงและมีเนื้อหาสาระ สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนมีความสมบูรณ์

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545: 135) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีเอกภาพ คือ ต้องมีเนื้อหาไปในทิศทางเดียวกัน และไม่กล่าวนอกเรื่อง
2. มีสัมพันธภาพ คือ ต้องมีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตลอดทั้งเรื่องโดยจะต้องมีการวางโครงเรื่อง จัดลำดับย่อหน้าอย่างมีระบบ และเรียบเรียงด้วยคำเชื่อมที่เหมาะสม
3. มีสารัตถภาพ คือ ต้องมีเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์ตลอดทั้งเรื่อง และแต่ละย่อหน้าจะต้องมีประโยคใจความสำคัญที่ชัดเจน และต้องมีประโยคขยายความที่มีน้ำหนักเพื่อช่วยเน้นย้ำให้ประโยคใจความสำคัญมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปความสามารถในการเขียนเรียงความ หมายถึง ความสามารถในการเรียบเรียงคำกลุ่มคำ ประโยค ให้เป็นเรื่องราวที่ถูกต้องตามอักขรวิธีและรูปแบบการเขียนเรียงความ ต่และต้องเรียบเรียงให้เกิดเอกภาพ สัมพันธภาพ สารัตถภาพ เพื่อให้เรียงความมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อีกทั้งสามารถสอดแทรกโวหารในการเขียนได้เช่น บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร สาธกโวหาร อุปมาโวหาร จะก่อให้เกิดเป็นเรียงความที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

2.8 การวัดประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ

การสอนเขียนเรียงความนอกจากต้องอาศัยวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อมาช่วยพัฒนา นักเรียนให้เขียนเรียงความได้แล้ว การประเมินผลก็จัดเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียน มีผู้เสนอแนะแนวทางในการประเมินผลการเขียนเรียงความไว้ ดังนี้

สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (2544: 25-38) ได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบรูปรีดไว้ ในแนวทางการประเมินด้วยทางเลือกใหม่ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มี 2 แบบ คือ

1. การกำหนดเกณฑ์โดยภาพรวม (Holistic Score) เป็นการให้ระดับคะแนนเดียวสำหรับงานนั้น เช่น การประเมินการเขียน จะได้ระดับคะแนนออกมาเป็นระดับคะแนนเดียวแต่จะบรรยายคุณภาพการเขียนทั้งฉบับเป็นระดับคุณภาพ

2. การกำหนดเกณฑ์โดยแยกเป็นด้าน (Analytic Score) เป็นการแบ่งคะแนนให้เป็นส่วน ๆ จากความสามารถที่จะต้องปฏิบัติงานหรือนำผลผลิตนั้นมาแจกแจงรายละเอียดออกเป็นด้าน ๆ และแต่ละด้านมีคุณภาพอย่างไร เช่น การประเมินการเขียน จะดูด้านสำนวนภาษา ความคิดสร้างสรรค์ การเขียนถูกหลักไวยากรณ์ เป็นต้น ดังตัวอย่างรายละเอียด

การใช้ภาษา

ระดับที่ 1 ภาษาผิดพลาดไม่เกิน 50% (หรือ 50 จุด) แต่ยังสื่อความหมายได้

ระดับที่ 2 ภาษาถูกต้อง 50% - 70% และสื่อความหมายได้

ระดับที่ 3 ภาษาถูกต้อง 70% - 90% และเชื่อมโยงภาษาได้ดี

ระดับที่ 4 ภาษาถูกต้อง 90% - 100% และเป็นภาษาที่สละสลวย

พรทิพย์ สิมโน (2536: 66-68) ได้กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนเรียงความโดยพิจารณาจาก 4 ส่วนคือ

1. การลำดับความ 5 คะแนน
2. ความคิด ใจความชัดเจน และสื่อความหมาย 5 คะแนน
3. การใช้ภาษาและการเขียนสะกดคำ 5 คะแนน
4. ความสมบูรณ์ของการเขียนจากภาพ 5 คะแนน

ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนมีรายละเอียดดังนี้

1. การลำดับความ 5 คะแนน
 - 1.1 ลำดับเนื้อเรื่องเป็นไปตามลำดับสอดคล้องกันตลอดเรื่อง 5 คะแนน
 - 1.2 ลำดับเนื้อเรื่องเป็นไปตามลำดับสอดคล้องกันเป็นส่วนมาก 4 คะแนน
 - 1.3 ลำดับเนื้อเรื่องเป็นไปตามลำดับสอดคล้องกันเป็นบางส่วน 3 คะแนน
 - 1.4 ลำดับเนื้อเรื่องเป็นไปตามลำดับสอดคล้องกันน้อย 2 คะแนน
 - 1.5 ลำดับเนื้อหาไม่สอดคล้องกัน 1 คะแนน
 - 1.6 เนื้อเรื่องสับสนจับใจความไม่ได้ 0 คะแนน
2. ความคิด ใจความชัดเจนและสื่อความหมาย 5 คะแนน
 - 2.1 บรรยายแนวความคิดมากกว่า 1 แนวคิด 5 คะแนน
สื่อความหมายชัดเจนตลอดเรื่อง
 - 2.2 บรรยายแนวความคิดได้ 1 แนวคิด 4 คะแนน
สื่อความหมายชัดเจนเป็นส่วนมาก
 - 2.3 บรรยายแนวความคิดได้ 1 แนวคิด 3 คะแนน
สื่อความหมายได้เป็นบางส่วน
 - 2.4 บรรยายแนวความคิด สื่อความหมายได้เป็นบางส่วน 2 คะแนน
 - 2.5 บรรยายแนวความคิด ไม่สื่อความหมาย 1 คะแนน
 - 2.6 ไม่มีแนวความคิด ไม่สื่อความหมาย 0 คะแนน
3. การใช้ภาษา เขียนสะกดคำ 5 คะแนน

- 3.1 ใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนตามหลักภาษา 5 คะแนน
เขียนสะกดผิดไม่เกิน 1-2 คำ
- 3.2 ใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนตามหลักภาษา 4 คะแนน
เขียนสะกดผิดไม่เกิน 3-4 คำ
- 3.3 ใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนตามหลักภาษา 3 คะแนน
เขียนสะกดผิด 5-6 คำ
- 3.4 ใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนตามหลักภาษา 2 คะแนน
เขียนสะกดผิด 7-8 คำ
- 3.5 ใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนตามหลักภาษา 1 คะแนน
เขียนสะกดผิดมากกว่า 7-8 คำ
- 3.6 ใช้ภาษาและคำไม่เหมาะสม 0 คะแนน

4. ความสมบูรณ์ของการเขียนจากภาพ 5 คะแนน

สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ

- 4.1 เขียนถึงสิ่งที่ปรากฏในภาพมาสัมพันธ์กัน 5 คะแนน
มากกว่า 1 อย่าง สื่อความหมายได้ชัดเจนตลอดเรื่อง
- 4.2 เขียนถึงสิ่งที่ปรากฏในภาพมาสัมพันธ์กัน 1 อย่าง 4 คะแนน
สื่อความหมายได้ชัดเจนเป็นส่วนมาก
- 4.3 เขียนถึงสิ่งที่ปรากฏในภาพมาสัมพันธ์กัน 1 อย่าง 3 คะแนน
สื่อความหมายได้ชัดเจน
- 4.4 เขียนถึงสิ่งที่ปรากฏในภาพมาสัมพันธ์กัน 2 คะแนน
สื่อความหมายได้เป็นบางส่วน
- 4.5 เขียนถึงสิ่งที่ปรากฏในภาพไม่สัมพันธ์กัน 1 คะแนน
สื่อความหมายได้บางส่วน
- 4.6 ไม่เขียนถึงสิ่งที่ปรากฏในภาพ ไม่สามารถสื่อความหมายได้ 0 คะแนน

งามพิศ เจียรประวัติ (2550: 25-27) ได้กำหนดเกณฑ์การตรวจเรียงความ ซึ่งพิจารณาจากเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบ

องค์ประกอบ หมายถึง ความถูกต้องตามลักษณะการเขียนเรียงความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีเนื้อเรื่อง

คะแนน 1 มีเนื้อเรื่อง แต่ขาดองค์ประกอบ

คะแนน 2 มีองค์ประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

2. เนื้อหา

เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจและมีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 1 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 2 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนดมีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 3 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 4 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน

3. ความคิดเชิงสร้างสรรค์

ความคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิด หรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

คะแนน 1 มีแนวคิดที่แปลกใหม่

คะแนน 2 มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คะแนน 3 การนำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม

คะแนน 4 การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

4. การใช้ภาษา

การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สุภาพ คำนึงไพเราะ ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน และการลำดับความไม่วกวน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

คะแนน 1 ใช้ภาษาถูกต้อง

คะแนน 2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน

คะแนน 3 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน

คะแนน 4 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สุภาพ คำนึงไพเราะ สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน

5. อักษรวิธี

อักษรวิธี หมายถึง สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนเป็นไปตามเกณฑ์การใช้ภาษาไทย คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 สะกดคำ ใช้พยัญชนะใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน
ผิดเกิน 13 แห่ง

คะแนน 1 สะกดคำ ใช้พยัญชนะใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน
ผิดเกิน 10-12 แห่ง

คะแนน 2 สะกดคำ ใช้พยัญชนะใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน
ผิดเกิน 7-9 แห่ง

คะแนน 3 สะกดคำ ใช้พยัญชนะใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน
ผิดเกิน 4-6 แห่ง

คะแนน 4 สะกดคำ ใช้พยัญชนะใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน
ผิดเกิน 1-3 แห่ง

หมายเหตุ การนับคำผิดถ้าผิดซ้ำคำเดียวกันให้นับเป็น 1 แห่ง

6. ความสะอาด

ความสะอาด หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปของชิ้นงานโดยรวม ตัวอักษร
อ่านง่าย สะอาด และเป็นระเบียบ คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก สกปรก

คะแนน 1 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบ

สรุปการประเมินการเขียนเรียงความโดยทั่วไปจะประเมินในด้านองค์ประกอบของ
เรียงความ การใช้ภาษา การลำดับความ การเรียบเรียงประโยคที่ถูกต้อง เป็นต้น ในส่วนของผู้วิจัย
ได้นำแนวคิดการประเมินการเขียนเรียงความของ งามพิศ เจียรประวัติ (2550) มาปรับให้สอดคล้อง
กับบริบทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบ ด้านเนื้อหา
ด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์ ด้านการใช้ภาษา ด้านอักขรวิธี และด้านการเน้นข้อคิดสำคัญ

3. เจตคติต่อการเขียน

3.1 ความหมายของเจตคติ

เจตคติเป็นความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมที่จะมี
ปฏิกิริยาเฉพาะอย่างจากสถานการณ์ภายนอก เจตคติหรือทัศนคติ (Attitude) เป็นองค์ประกอบ
สำคัญอีกด้านหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ มีรากศัพท์มาจากคำว่า Aptus มี
ความหมายว่า ทำที่ ความรู้สึก เดิมทีเรามักใช้คำว่า “ทัศนคติ” แปลว่าลักษณะของความเห็น ซึ่ง
รวมถึง ความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ปัจจุบันเราใช้คำว่า “เจตคติ”
แทนเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมาก ในทางจิตวิทยาสังคม มีนักจิตวิทยา นักวิชาการ นักการศึกษา
ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ เจตคติ ไว้หลายคนดังนี้

นพมาศ ชีระเวคิน (2542: 89) ให้ความหมายเจตคติไว้ว่า เจตคติ หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวแทนทางจิตวิทยาของสังคม และวัฒนธรรมซึ่งมีอยู่ในตัวบุคคล

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 53) ให้ความหมายเจตคติไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวอาจเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ สภาพการณ์ เหตุการณ์ เป็นต้น เมื่อเกิดความรู้สึก บุคคลนั้นจะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อมีปฏิกิริยาตอบโต้ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ตามความรู้สึกของตนเอง

เกียตแมน (Gietman. 1992: 309) ให้ความหมายเจตคติไว้ว่า สภาพของจิตใจ มีความรู้สึก ความคิดเห็น ต่อสิ่งต่างๆ โน้มน้าวให้เกิดการแสดงออกในทางบวกและทางลบ

ฟิชไบรน์ (Fishbin. 1997: 8) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เป็นสภาพของจิตใจและระบบประสาท ตลอดจนประสบการณ์ที่ผ่านมา กลายมาเป็นพฤติกรรมของบุคคลในการแสดงออก ตอบสนองต่อวัตถุ สิ่งของ และสถานที่ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

กิบสัน (Gibson. 2000: 102) ให้ความหมายเจตคติไว้ดังนี้ เจตคติ คือ ความรู้สึกในด้านบวกหรือด้านลบ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมให้แสดง สภาวะจิต ทำที่ ที่จะส่งผลต่อ บุคคล วัตถุ สถานการณ์ ในด้านใดด้านหนึ่งออกมาตอบสนองต่อสิ่งเหล่านั้น ซึ่งเจตคตินี้สามารถเรียนรู้และจัดการได้โดยประสบการณ์ที่ผ่านมา

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540: 108) กล่าวว่า เจตคติหมายถึง ความพร้อมของสภาพจิตใจของบุคคลในการกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นอารมณ์ที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป เป็นสิ่งผลักดันให้บุคคลแสดงออกทางปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆรอบตัว อันอยู่ในลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2546: 121) กล่าวว่า เจตคติเป็นศัพท์เทคนิคทางจิตวิทยา สังคมคำหนึ่งที่นักจิตวิทยาสังคมยุคปัจจุบันมีความเห็นค่อนข้างพ้องกันว่า หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของ หรือความคิดใดก็ตามในลักษณะของการประเมินค่า ฯลฯ ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมนี้ต้องคงอยู่นานพอสมควร

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2548: 246) ได้ให้ความหมายของ เจตคติว่า เป็นแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจเป็นทั้ง คน สัตว์ สิ่งของ และวัตถุ ความคิดที่อาจจะเป็นลบหรือบวก เช่น ถ้ามีความคิดและรู้สึกทางบวกก็จะมีพฤติกรรมที่ชอบเผชิญหรือต้องการเข้าหาสิ่งนั้น แต่ถ้ามีความคิดและความรู้สึกทางลบก็จะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยง และไม่ยอมพบเจอสิ่งนั้น

ธีรวิทย์ เอกะกุล (2549: 3) กล่าวว่า เจตคติเป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกทางด้านจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคม รวมทั้งเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้าหรือเกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

รัศมี กุลวงศ์ (2549: 45) ได้สรุปไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ในทางบวกหรือทางลบ ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

สมฤดี แยมขจร (2553: 20) ได้สรุปไว้ว่า เจตคติหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง เกิดจากการเรียนรู้และสะสมประสบการณ์ ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งเร้าไปในทางที่พอใจ หรือไม่พอใจ สนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

ศศิกาญจน์ ชีถนอม (2553: 68) ได้สรุปไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ความเชื่อ และแนวโน้มพฤติกรรม หรือท่าทีที่จะตอบสนองต่อประสบการณ์หรือ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งในแง่ดีและแง่ไม่ดี

จากความหมายของเจตคติที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น พอจะสรุปความหมายของเจตคติหมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ ความคิดเห็นของบุคคลที่เกิดจากความโน้มเอียงของจิตใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งบุคคลนั้นอาจแสดงเจตคติออกมาทางพฤติกรรม หรืออาจไม่แสดงพฤติกรรมออกมาให้เห็นก็ได้เป็น ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลและกริยาท่าทีของบุคคล ที่มีต่อสิ่งเร้าต่างๆ อาจะอยู่ในลักษณะของความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันหรือคล้ายตามกัน ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาเกี่ยวกับเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงความชอบหรือไม่ชอบเขียนภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเจตคติต่อการเขียน แต่ยังไม่มีความรู้จึงขอให้ความหมายของเจตคติต่อการเขียน ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของเจตคติต่อการเขียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด สภาพของจิตใจ ความคิดที่มีต่อการเขียนที่มีทั้งในด้านบวกและด้านลบโดยเกิดจากการได้สัมผัส เรียนรู้ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3.2 องค์ประกอบของเจตคติ

เจตคติเป็นลักษณะหนึ่งของคุณลักษณะทางด้านความรู้สึก เจตคติเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม บุคคลจะเกิดเจตคติทางด้านบวก ทางด้านลบ และการรู้สึกหนึ่งเฉยต่อสิ่งๆนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบของเจตคติของบุคคลนั้นๆ ได้มีผู้อธิบายถึงองค์ประกอบของเจตคติไว้หลายท่าน ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2539: 214) ได้กล่าวว่้องค์ประกอบของเจตคติ มีดังนี้

1. ด้านความคิดและความเข้าใจ หมายถึงความรู้ ความเชื่อเกี่ยวกับคุณลักษณะของสิ่งเร้านั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยประเมินผลสิ่งเร้านั้น ๆ เช่น น้ำผึ้ง มีประโยชน์มากกว่าน้ำตาล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ การจำ ความคิด ข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถและทักษะทางปัญญา

2. ด้านความรู้สึก เป็นสภาพทางอารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วมีความรู้สึกทั้งที่ชอบหรือไม่ชอบ สนใจหรือไม่สนใจ

3. ด้านพฤติกรรม หมายถึงแนวโน้มของบุคคลจะปฏิบัติต่อสิ่งเร้า เป็นทิศทางของการตอบสนองหรือการกระทำในทิศทางที่จะสนับสนุน หรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการประเมินผลพฤติกรรมของคนมี 2 ทิศทาง คือ ถอยหนี หลีกเลียง หรือเข้าหา แสวงหา

สุชา จันทน์เอม (2539: 242) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติว่า องค์ประกอบที่สำคัญของเจตคติมี 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้ หรือความเชื่อถือของบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้หรือเชื่อว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้าม หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบทางความรู้สึก (Feeling Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกของบุคคลซึ่งมีอารมณ์เกี่ยวข้องอยู่ด้วย คือ หากบุคคลมีความรู้สึกรัก หรือชอบ พอใจบุคคลใดหรือสิ่งใด ก็จะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีต่อบุคคลนั้นหรือสิ่งนั้นไปด้วย แต่ถ้าหากมีความรู้สึกเกลียดหรือโกรธบุคคลใดหรือสิ่งใด ก็มักจะทำให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อบุคคลนั้นหรือสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Action Tendency Component) เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล คือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตอบโต้ อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา พฤติกรรมที่เขาแสดงออกมานั้นเกิดจากความรู้และความรู้สึกที่เขา มีอยู่เกี่ยวกับบุคคล วัตถุ และเหตุการณ์

เพราพรรณ เปลี้นนฏ (2542: 99) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางการรู้ เจตคติของคนเริ่มต้นจากการมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ตนมีเจตคติเป็นอันดับแรก และเป็นความรู้ที่ประเมินค่าได้ว่าเป็นความรู้ทางบวก ทางลบ มีคุณหรือโทษ การแสวงหาความรู้จึงช่วยชี้ให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีเจตคติต่อสิ่งนั้นเพียงใด ปริมาณความรู้จึงจำเป็นต่อการสร้างเจตคติของคน เจตคติในรูปนี้เกิดจากการรับรู้ คือการเรียนรู้หรือรับทราบจากประสบการณ์สัมผัส

2. องค์ประกอบทางการรู้สึก ความรู้สึกหรืออารมณ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของเจตคติ เพราะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น หมายถึง ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจ โดยทั่วไปการมีความรู้จะนำไปสู่การมีความรู้สึกต่อสิ่งที่มีควมรู้ นั้น เช่น เมื่อมีความรู้ว่สิ่งนั้นมีโทษก็จะเกิดความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ คือความพร้อมทางพฤติกรรม หรือความพร้อมที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อสิ่งที่มีเจตคตินั้น

สิทธิโชค วรานุสันติกูล (2546: 121-122) กล่าวว่า เจตคติจะเกิดขึ้นต่อสิ่งใดก็ตามสามารถแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ปฏิกริยาทางด้านความเชื่อหรือความคิด (Cognitive Reaction)
2. ปฏิกริยาด้านความรู้สึก (Affective Reaction)

3. ปฏิกริยาด้านการแสดงออกของพฤติกรรม (Behavioral Tendency)

ถ้าหากคนเรามีปฏิกริยาทั้ง 3 ด้านนี้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างคงทนพอสมควร เรากล่าวได้ว่าผลรวมของมันคือ เจตคติ ดังนั้นไม่ว่าเป้าหมายของเจตคติจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ตาม เจตคติก็ต้องเกิดจากการที่มีองค์ประกอบ 3 ประการนี้ร่วมกัน

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2549: 8-11) กล่าวว่า องค์ประกอบของเจตคติเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงไปยังแง่มุมอื่นๆ อีก 2 ด้านคือ ด้านแรกเชื่อมโยงไปยังนิยามของเจตคติ อีกด้านหนึ่งเชื่อมโยงไปยังประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ หรือความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ นักจิตวิทยาได้เสนอองค์ประกอบของเจตคติ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เจตคติมีองค์ประกอบเดียว คืออารมณ์ ความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมี
2. เจตคติมีสององค์ประกอบ แนวคิดนี้ระบุว่า เจตคติมี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านปัญญา และองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก
3. เจตคติมีสามองค์ประกอบเจตคติในลักษณะนี้กำหนดไว้ 3 ประการ ซึ่งประกอบด้วย

3.1 องค์ประกอบด้านปัญญา (Cognitive Component) มีส่วนประกอบย่อยคือ ด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิด และความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ (Attitude Object)

3.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบ-ไม่ชอบ หรือทำที่ที่ดี-ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ

3.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มหรือความพร้อมที่บุคคลจะปฏิบัติต่อที่หมายของเจตคติ

การที่บุคคลจะเกิดเจตคติต่อสิ่งหนึ่งใดนั้น ไม่ว่าจะเป็นทางด้านบวกหรือลบจะต้องผสมผสานคุณลักษณะย่อยหลายๆ อย่าง เช่น การรับรู้ การประเมินค่า ความซาบซึ้ง ความสนใจ คุณลักษณะเหล่านี้จะรวมตัวกันขึ้นเป็นความรู้สึกและเจตคติของบุคคลนั้น แต่อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบที่สำคัญจะทำให้คนเราเกิดเจตคติขึ้นได้นั้นมีอยู่ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้ (Cognitive Component) บุคคลใดจะมีเจตคติต่อสิ่งใดได้ บุคคลนั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้นก่อน เพื่อใช้เป็นรายละเอียดสำหรับให้เหตุผลในการที่จะสรุปเป็นความเชื่อต่อไป
2. ความรู้สึก (Feeling Component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลังจากรับรู้และเข้าใจสิ่งนั้นแล้ว กล่าวคือเมื่อบุคคลได้รู้และเข้าใจเรื่องใด จะสรุปเป็นความเห็นในรูปการประเมินผลว่าสิ่งนั้นเป็นที่พอใจหรือไม่ สำคัญหรือไม่ ดีหรือเลว ซึ่งเท่ากับเกิดอารมณ์ หรือความรู้สึกต่อสิ่งนั้น
3. ความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติ (Action tendency component) เป็นองค์ประกอบสุดท้ายที่รวมตัวมาจากความรู้และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จนทำให้เกิดความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งนั้น ในทิศทางที่สนับสนุน คล้อยตาม หรือขัดแย้งตามความรู้และความรู้สึกที่เป็นพื้นฐานนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเจตคติมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ปฏิกิริยา ความรู้สึก และพฤติกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคคลและความรู้สึกก็จะส่งผลต่อพฤติกรรม การแสดงออกอีกทางหนึ่ง ว่าชอบหรือไม่ชอบสิ่งใด ในการเรียนการสอนนั้น เจตคติมีความสำคัญมากในการจัดการเรียนการสอน ถ้านักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาใดจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายไม่ อยากเรียนวิชานั้น ดังนั้นครูพึงปลูกฝังเจตคติที่ดีให้แก่เด็ก เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรักเรียน และอยากมาเรียน โดยเฉพาะเจตคติต่อการเขียน หากผู้เรียนมีปฏิกิริยา ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ดี ต่อการเรียนแล้ว ย่อมส่งผลดีต่อกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และงานเขียนจะเป็นงานที่มีความ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.3 การเกิดเจตคติ

เจตคติเป็นสภาวะของจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำให้เกิดความรู้สึก ความ คิดเห็น ต่อสิ่งนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นในทางบวกหรือทางลบ มีปัจจัยหลายด้านที่ก่อให้เกิดเจตคติ อาทิ เช่น การศึกษาเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์ ความเชื่อจากอิทธิพลของสังคม ที่ทำให้เกิด เจตคติ ได้มีนักจิตวิทยา นักการศึกษา อธิบายการเกิดเจตคติไว้ ดังนี้

วรรณดี แสงประทีปทอง (2544: 8) กล่าวว่า เจตคติเกิดจากการเรียนรู้และ ประสบการณ์ของบุคคล เกิดได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. จากกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูน และบูรณาการของการ ตอบสนองแนวความคิดต่างๆ เช่น เจตคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู เพื่อการเรียนการสอน เป็นต้น
2. ประสบการณ์ส่วนตัว ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคลซึ่งมีประสบการณ์ ที่แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แล้ว ยังทำให้เกิดรูปแบบที่เป็น ตัวเองอีกด้วย ดังนั้นเจตคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล แล้วแต่พัฒนาการและ ความเจริญเติบโตของคนๆนั้น
3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดเจตคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบ เจตคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ครู เป็นต้น
4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม บุคคลย่อมมีเจตคติคล้ายคลึงตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัย อยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น เจตคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ เป็นต้น

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2546: 126-128) กล่าวว่า การเกิดเจตคติไว้ 3 ประเภทที่ ทำให้คนเราเกิดเจตคติขึ้นมา ดังนี้

1. การเกิดเจตคติจากการเรียนรู้แบบโยงความสัมพันธ์ หลักการเรียนรู้แบบ โยงความสัมพันธ์ (Classical Conditioning) เป็นเรื่องธรรมดาที่ง่ายแก่การทำความเข้าใจคือ ถ้าเรา นำเอาสิ่งเร้าที่เป็นกลางไปเข้าคู่กับสิ่งเร้าที่มีอำนาจ ทำให้เราต้องตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่ง มาก่อน ในที่สุดสิ่งเร้าที่เป็นกลางนั้นก็จะมีความอำนาจทำให้เกิดการตอบสนองอย่างนั้นตามไปด้วย เช่นกัน

2. การเกิดเจตคติเพราะหลักการเรียนรู้จากผลกรรม คนเราเรียนรู้จากผลการกระทำในอดีต ถ้าผลกรรมนั้นน่าพึงใจ เราจะมีแนวโน้มจะทำอย่างนั้นอีกเมื่อมีสิ่งเร้าเดิมปรากฏ และถ้าผลกรรมนั้นไม่น่าพึงใจ เราจะหาทางหลีกเลี่ยงไม่ทำอย่างนั้นอีกเมื่อมีสิ่งเร้าเดิมปรากฏขึ้นมา ด้วยหลักการนี้ นักจิตวิทยาสังคมบางคนเห็นว่า บุคคลที่แสดงเจตคติออกมาเป็นภาษาแล้วได้รับแรงเสริมย่อมจะทำให้เจตคตินั้นมั่นคงยิ่งขึ้น แต่ถ้าได้รับผลกรรมที่ไม่พึงพอใจ เขาจะเปลี่ยนเจตคติไปในทิศทางอื่น

3. การเกิดเจตคติต่อการเรียนรู้โดยสังเกตจากตัวแบบ บางครั้งเจตคติที่เรามีอยู่เกิดมาจากการเลียนแบบจากผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีคุณสมบัติน่าเลื่อมใส ในการโฆษณาทางโทรทัศน์เราจะเห็นการใช้หลักการนี้เสมอ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (อุไรรัตน์ รัตมี. 2553: 12-13; อ้างอิงจาก ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526: 4) กล่าวถึงแหล่งที่ทำให้เกิดทัศนคติที่สำคัญ ได้แก่

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง คือการมีประสบการณ์เฉพาะอย่างกับสิ่งเกี่ยวกับทัศนคตินั้น เช่น เรามีประสบการณ์ที่ดีในการติดต่อกับบุคคลหนึ่ง เราจะมีความรู้สึกชอบบุคคลนั้น แต่ถ้าเรามีประสบการณ์ไม่ดี เราก็มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ชอบบุคคลนั้น

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ทัศนคติหลายอย่างของบุคคล เกิดขึ้นจากผลการติดต่อกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง ทัศนคติบางอย่างเกิดขึ้นจากการเลียนแบบจากคนอื่น กระบวนการเกิดทัศนคติ เกิดขึ้นโดย ขั้นแรกจากเหตุการณ์บางอย่าง บุคคลจะมองเห็นว่าบุคคลมีการปฏิบัติอย่างไร ขั้นต่อไป บุคคลนั้นจะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้น ในรูปแบบของความเชื่อ ทัศนคติซึ่งมาจากการปฏิบัติของเขา

4. องค์กรประกอบเกี่ยวกับสถาบัน เช่น โรงเรียน สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา หน่วยงานต่าง ๆ สถาบันเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่มาและสิ่งที่สนับสนุนให้เกิดทัศนคติชัดเจน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดเจตคตินั้น เกิดได้จากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การเลียนแบบ ตลอดจนอิทธิพลในสังคมของสถาบันต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความเชื่อความศรัทธา ซึ่งก่อให้เกิดเจตคติของบุคคลนั้นๆ

จากการอธิบายหลักการเกิดเจตคติและการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเขียนข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เจตคติเกิดจากการเรียนรู้การกระทำ ประสบการณ์ การอบรมเลี้ยงดู การเลียนแบบ ตลอดจนความเชื่อ ความศรัทธา ที่เกิดจากอิทธิพลจากสังคม เช่น โรงเรียน สถาบันทางศาสนา องค์กร ครอบครัว และการสื่อสารต่างๆ ในที่นี้จะกล่าวถึง การเกิดเจตคติต่อการเขียนนั้น สิ่งแรกคือตัวครูผู้สอนจะต้องส่งเสริม สร้างบรรยากาศ และจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน เพื่อก่อเกิดเจตคติที่ดีต่อการเขียน เช่น เทคนิควิธีการสอน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน ตลอดจนการให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเล็งเห็นประโยชน์ คุณค่า และความสำคัญของการเขียน เพราะสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

3.4 การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเราได้รับความรู้ ข้อมูล หรือความรู้สึกมา กระทบจิตใจของเรา ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือไม่ดี แล้วแต่พื้นความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล มีผู้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้มากมาย ดังนี้

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2542: 39) กล่าวถึงวิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างเป็นทางการว่าเป็นวิธีที่อาศัยพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้และเชื่อว่ามนุษย์เป็นบุคคลที่มีเหตุผล สามารถคิด สามารถถูกกระตุ้นเพื่อให้เกิดภาวะรับการชักจูงให้สนใจข่าวสารต่าง ๆ สามารถรู้เนื้อหาของข่าวสารและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติได้ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติจะเป็นแบบวิธีการที่เป็นทางการ มีการสื่อความหมายที่เป็นทางการและมีรูปแบบมีการวางแผนอย่างรอบคอบ

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี (2554: 234) กล่าวว่า เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ส่วนจะเป็นไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธก็จะมี ความเลื่อมใส นับถือศาสนาไปด้วย ทั้งนี้จากที่ได้พบเห็นได้ปฏิบัติทางด้านพุทธศาสนาอยู่ทุกวัน
2. จากประสบการณ์ส่วนตัว คนที่เคยโดนสุนัขกัดจะมีเจตคติที่ไม่ต่อสุนัขมากกว่า คนทั่วไป
3. จากเหตุการณ์ที่ประทับใจซึ่งมักจะเป็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียว
4. การรับเอาเจตคติเดิมของผู้อื่นที่มีอยู่แล้วมาเป็นเจตคติของตนเอง เช่น เมื่อเข้าไปเป็นนักศึกษาใหม่ของมหาวิทยาลัยเราก็มีรับเอาเจตคติต่าง ๆ จากนักศึกษาเก่า
5. เกิดจากบุคลิกภาพของแต่ละคน เช่น บางคนที่มีมองโลกในแง่ร้ายก็มีแนวโน้มที่จะมีเจตคติที่ไม่ค่อยดีต่อสิ่งอื่น
6. เกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งให้ข้อมูลที่ทำให้เกิดความเข้าใจและอารมณ์
7. ความต้องการที่จะให้สมปรารถนาทำให้เกิดเจตคติต่อสิ่งอื่น ๆ เช่น คนไข้มีเจตคติที่ดีต่อหมอเพราะหมอเป็นผู้รักษาเขาให้หายได้ เจตคตินอกจากเกิดขึ้นได้ตลอด

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2552: 7) ได้กล่าวว่า เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนี้

- 7.1 เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อรับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
- 7.2 เมื่อได้รับประสบการณ์ตรงหรือความสะเทือนใจ
- 7.3 ถูกบังคับให้ต้องปฏิบัตินาน ๆ
- 7.4 การรักษาทางจิตเพื่อให้เข้าใจทางเหตุผลที่ถูกต้องเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เจตคติสามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อม จากอิทธิพลต่าง ๆ ที่มากระทบจิตใจ สิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคลนั้นสามารถปรับให้เจตคติของบุคคลนั้นไปในทิศทางเดียวกับคนส่วนใหญ่ได้ และมีผลต่อความรู้สึกของบุคคลนั้น

3.5 ความสำคัญและประโยชน์ของเจตคติ

เจตคติมีความสำคัญและประโยชน์ต่อบุคคลนั้น ๆ หรือสภาพแวดล้อม นักวิชาการและนักจิตวิทยาได้เสนอแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของเจตคติ ดังนี้

สันติพร ภูพงษ์ (2537:256) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเจตคติไว้ 3 ประการ คือ

1. เจตคติที่เป็นสิ่งที่จะช่วยให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายบางอย่างที่ต้องการ จะเห็นได้จากการที่บุคคลต้องการจะทำงานชิ้นหนึ่งให้สำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพ ก็จะต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงานชิ้นนั้น จึงจะมีโอกาสทำงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นเจตคติบางอย่างจึงมีประโยชน์ในการช่วยให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

2. เจตคติช่วยให้บุคคลมีหลักการและกฎเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรม เจตคติช่วยพัฒนาค่านิยมให้กับบุคคล การที่บุคคลมีเจตคติต่อผู้คน เหตุการณ์ สถานการณ์และสิ่งต่าง ๆ ในสังคมจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้บุคคลสามารถประเมิน และตัดสินใจได้ว่าตนจะเลือกและยึดถือหลักการประพฤติตนอย่างไร จึงจะเป็นที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น

3. เจตคติเป็นสื่อหรือช่องทางที่จะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้คนและสิ่งต่าง ๆ ถ้าบุคคลไม่มีเจตคติต่อผู้คน เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ใด ก็จะไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ

อัจฉรา วงศ์โสธร (2539: 167) กล่าวถึง ความสำคัญของเจตคติว่า เจตคติและแนวจูงใจมีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศ และอาจเป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเท่ากับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ความถนัดในการใช้ภาษา ความเฉลียวฉลาด หรือประสบการณ์ภูมิหลังของนักเรียน

สุชา จันท์เอม (2541: 252) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเจตคติไว้ว่า เจตคติมีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นอย่างมาก บุคคลผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อบุคคลใด วัตถุใด เหตุการณ์ใดหรือเรื่องใด บุคคลนั้นก็จะไม่รังเกียจสิ่งเหล่านั้น เช่น นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอน นักเรียนคนนั้นก็จะชอบเอนกกับครู ครูก็จะสอนด้วยความสะดวก ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์เป็นอันมากต่อการเรียนการสอน

จากแนวคิดข้างต้นจะเห็นว่า เจตคติมีความสำคัญต่อชีวิตของคนเราเพราะเจตคติจะช่วยให้บุคคลประเมินตนเอง ตัดสินใจได้ว่าจะประพฤติปฏิบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3.6 หลักการวัดและการสร้างแบบวัดเจตคติ

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2549: 19-20) กล่าวว่า เนื่องจากเจตคติเป็นมโนภาพที่วัดยาก เมื่อเทียบกับการวัดด้านอื่นนักจิตวิทยาและนักวัดผลได้พยายามหาวิธีการวัด และสร้างเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพที่จะกระตุ้นให้ได้มาซึ่งความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ถูกวัด สามารถสรุปวิธีการวัดเจตคติได้ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีที่ง่ายและตรงไปตรงมามากที่สุด การสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะต้องเตรียมข้อรายการที่จะซักถามไว้อย่างดี ข้อรายการนั้นต้องเขียนเน้นความรู้สึกที่สามารถวัดเจตคติให้ตรงเป้าหมาย ผู้สัมภาษณ์จะได้ทราบความรู้สึก หรือความคิดเห็น ผู้ตอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่มีข้อเสียว่า ผู้ถามจะไม่ได้รับคำตอบที่จริงใจจากผู้ตอบ เพราะผู้ตอบอาจบิดเบือนคำตอบ เนื่องจากอาจเกิดความเกรงกลัวต่อการแสดงความคิดเห็น วิธีแก้ไขคือผู้สัมภาษณ์ต้องสร้างบรรยากาศในการสัมภาษณ์ให้เป็นกันเอง ให้ผู้ตอบรู้สึกสบายใจ ไม่เคร่งเครียด และแน่ใจว่าคำตอบของเขาจะเป็นความลับ

2. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการที่ใช้ตรวจสอบบุคคลอื่นโดยการเฝ้ามอง และจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน เพื่อจะได้ทราบว่าบุคคลที่เราสังเกตมีเจตคติ ความเชื่อ อุปนิสัยเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริง หรือเป็นที่เชื่อถือได้เพียงใดนั้น มีข้อคำนึงหลายประการกล่าวคือ ควรมีการศึกษาหลายๆครั้ง ทั้งนี้เพราะเจตคติของบุคคลมาจากหลายๆสาเหตุ นอกจากนี้ตัวผู้สังเกตเองจะต้องทำตัวเป็นกลาง ไม่มีความลำเอียง และการสังเกต ควรสังเกตหลายๆ ช่วงเวลา ไม่ใช่สังเกตเฉพาะเวลาใดเวลาหนึ่ง

3. การรายงานตนเอง (Self-Report) วิธีนี้ต้องให้ผู้ถูกสอบวัดแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่เขาได้สัมผัส นั่นคือ สิ่งเร้าที่เป็นข้อคำถามให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมา แบบทดสอบหรือมาตราวัดที่เป็นของแนว เทอร์สโตน (Thurstone) กัทท์แมน (Guttman) ลิเคิร์ต (Likert) และออสกู๊ด (Osgood) นอกจากนี้ที่กล่าวมายังมีแบบให้ผู้สอบรายงานตนเองและอื่นๆ อีกมากแล้วแต่จุดมุ่งหมายของการสร้างและการวัด

4. เทคนิคการจินตนาการ (Projective Techniques) วิธีนี้อาศัยสถานการณ์หลายอย่างไปเร้าผู้สอบ เช่นประโยคไม่สมบูรณ์ ภาพแปลกๆ เรื่องราวแปลกๆ เมื่อผู้สอบเห็นสิ่งเหล่านี้จะจินตนาการออกมาแล้วนำมาตีความหมาย จากการตอบนั้นๆ พอจะรู้ได้ว่ามีเจตคติต่อเป้าเจตคติอย่างไร

5. การวัดทางสรีระภาพ (Physiological Measurement) การวัดด้านนี้อาศัยเครื่องมือไฟฟ้า แต่สร้างเฉพาะเพื่อจะวัดความรู้สึกอันจะทำให้พลังไฟฟ้าในร่างกายเปลี่ยนแปลง เช่นถ้าดีใจเข้มจะช้อย่างหนึ่ง เสียใจเข้มจะช้อยีกอย่างหนึ่ง ใช้หลักการเดียวกันกับเครื่องจับเท็จ เครื่องมือนี้ยังพัฒนาไม่ดีพอจึงไม่นิยมใช้เท่าใดนัก

สมฤดี แยมขจร (2553: 26-27) กล่าวว่า เจตคติที่มีต่อการอ่านนั้นเป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบการอ่าน นักเรียนบางคนต้องการอ่านหนังสือ แต่ไม่ต้องการรู้หนังสือ นั่นคือ นักเรียนจะอ่านอย่างผิวเผิน ไม่ต้องการรู้ว่าเนื้อหาภายในหนังสือกล่าวถึงอะไร เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า เจตคติในการอ่านของผู้เรียนเป็นไปในทางลบ ครูผู้สอนจะต้องสังเกตความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการอ่าน ปัจจุบันมีการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติที่มีต่อการอ่าน ไว้ดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือวัดเจตคติของแคมป์เบลล์ (Campbell) เครื่องมือชนิดนี้มีจุดมุ่งหมายในการถามความรู้สึกของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน นักเรียนจะกาเครื่องหมาย กากบาทลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของตน

2. เครื่องมือวัดเจตคติของรีด ออฟฟิศ (Read office) เครื่องมือชนิดนี้มีจุดมุ่งหมายวัดความรู้สึกในการอ่านโดยใช้ภาพแทนความหมาย นักเรียนจะกาเครื่องหมาย กากบาทลงบนอักษรที่ภาพบอกความหมายตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

3. เครื่องมือวัดเจตคติของแรนเบอร์รี่ (Ranbury) ซึ่งแรนเบอร์รี่ได้สร้างเครื่องมือวัดเจตคติ 3 ชนิด คือ

3.1 เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึกที่มีต่อการอ่าน เครื่องมือชนิดนี้จะถามเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การมีสมาธิในขณะที่อ่าน ประเภทของหนังสือที่นักเรียนควรอ่าน รวมทั้งสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของนักเรียนซึ่งช่วยให้ครูเข้าใจความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน

3.2 เครื่องมือวัดความสนใจในการอ่าน การพัฒนาความสนใจในการอ่านที่มีต่อการอ่านขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการอ่านของนักเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับพื้นฐานและประสบการณ์ทางด้านภาษาของนักเรียนแต่ละคน ครูควรศึกษาความสนใจของนักเรียนทุกคน ทั้งนี้เพื่อจัดกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ แรนเบอร์รี่ ได้สร้างเครื่องมือวัดความสนใจ เพื่อเป็นแนวทางให้ทราบถึงความสนใจของนักเรียน

3.3 แบบสำรวจข้อตกลงในการเรียน แบบสำรวจนี้ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย กากบาทลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจจะช่วยให้ครูรู้พื้นฐานและประสบการณ์ทางภาษาของนักเรียน นอกเหนือจากข้อตกลงในการเขียน

พรณี ข.เจนจิต (2550: 47) ได้เสนอหลักการสร้างเจตคติที่ดีแก่นักเรียน ดังนี้

1. ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายของเรื่องที่เรียน
2. ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของวิชาที่เรียน
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
4. ผู้เรียนได้เรียนสอดคล้องความสามารถ ความสนใจ ความถนัด เพื่อจะได้เกิดผลสำเร็จในการเรียน

5. การสอนผู้สอนต้องมีการเตรียมตัว ใช้วิธีสอนที่ดี เป็นผลให้เกิดเจตคติต่อการเรียน
6. ผู้สอนต้องสร้างความอบอุ่นใจและความเป็นกันเองกับผู้เรียน
7. ผู้สอนสร้างบุคลิกภาพให้เป็นที่น่าเลื่อมใสกับผู้เรียน
8. จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ห้องเรียน ให้บรรยากาศน่าอยู่ น่าเรียน น่าสนใจ

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2547: 223) ได้กล่าวถึงการวัดเจตคติว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก อารมณ์ เป็นเรื่องในการวัดเพราะต้องประเมินความรู้สึกของตนเองว่า พอใจต่อสิ่งนั้นมากน้อยแค่ไหน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติตามแนวของ เรนิสลิเคอร์ (Renis Likert) โดยใช้หลักการวัดค่ารวม (Summative scale) ลักษณะที่สำคัญของแบบวัดนี้ก็คือ กำหนดช่วงความรักของคนเป็น 5 ช่อง หรือ 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ทมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายเจตคติ (attitude object) ที่ต้องการจะศึกษาหรือต้องการวัด ซึ่งจะเป็นคน วัตถุ สิ่งของ องค์กร สถาบัน อาชีพ วิชา นโยบาย เช่น เจตคติต่ออาชีพนักการเมือง เจตคติต่อวิชาภาษาไทย เจตคติต่อโรงเรียน เจตคติต่อนโยบายการจัดระเบียบสังคม เป็นต้น

2. ให้ความหมายหรือระบบขอบข่ายของเป้าหมายเจตคติที่ต้องการจะวัด ให้ชัดเจนว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง เพื่อให้สามารถเขียนข้อความแสดงความรู้สึกต่อเป้าหมายเจตคตินั้นได้อย่างครอบคลุมชัดเจน

3. เขียนข้อความแสดงความรู้สึกต่อเป้าหมายเจตคติที่ต้องการจะวัดให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่สำคัญๆ ตามกำหนดไว้ในข้อ 2 ให้มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบมากพอเมื่อวิเคราะห์แล้วเหลือจำนวนข้อความที่ต้องการนำไปใช้วัดเจตคติได้ ข้อความควรมีลักษณะ ดังนี้

3.1 เป็นข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งที่ต้องการวัดสามารถโต้แย้งได้ ไม่ใช่ข้อเท็จจริง

3.2 เป็นข้อความที่มีความสมบูรณ์ชัดเจนประเด็นเดียว

3.3 เป็นข้อความที่มีความแจ่มชัด สั้น กระชับรัดกุม

3.4 เป็นข้อความที่มีความเข้าใจง่าย ไม่ใช่ศัพท์เทคนิคทางวิชาการ

3.5 เป็นข้อความง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

3.6 หลีกเลี่ยงการใช้คำคุณศัพท์หรือคำกริยาวิเศษณ์ เช่น เสมอ ๆ บ่อย ๆ ไม่เคย ไม่มีเลย ทั้งหมด เป็นต้น

3.7 ไม่ควรใช้ประโยคปฏิเสธ หรือปฏิเสธซ้อน เพราะอาจทำให้ผู้ตอบเข้าใจง่ายหรือสับสน

4. ตรวจสอบข้อความที่เขียนไว้ โดยตรวจสอบด้วยตนเองหรือให้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ตรวจสอบ โดยพิจารณาในเรื่องของความครบถ้วนของคุณลักษณะของสิ่งที่ศึกษาความถูกต้องเหมาะสมในการใช้ภาษา ความสอดคล้องกันกับรูปแบบการตอบที่กำหนดไว้ว่าควรใช้รูปแบบของการตอบแบบใด เช่น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ชอบมากที่สุด	ชอบมาก	ปานกลาง	ชอบน้อย	ชอบน้อยที่สุด

5. ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น โดยการทดลองใช้แบบวัดเจตคติกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความและภาษาที่ใช้ รวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับด้วย

6. กำหนดการให้คะแนนการตอบของแต่ละตัวเลือก โดยทั่วไปนิยมกำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 (หรือ 0 1 2 3 4) สำหรับข้อความทางบวก และ 1 2 3 4 5 (หรือ 0 1 2 3 4) สำหรับข้อความทางลบ การกำหนดคะแนนลักษณะนี้เรียกว่า arbitrary weighting method

สรุปได้ว่า การวัดเจตคติ เป็นการวัดความรู้สึกความคิดเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดในทางบวก หรือทางลบ เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบ เป็นต้น ซึ่งจะแตกต่างกันไปกับสภาพแวดล้อมและบริบท ซึ่งแต่ละบุคคลสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง สามารถวัดในรูปของความคิดเห็นโดยใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การใช้เครื่องมือวัดด้วยแบบสอบถามต่าง ๆ ทางเจตคติ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเจตคติต่อการเขียนเรียงความโดยใช้การประมวลทั้งในทางบวก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง และในทางลบ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาวิธีการสอนเขียนเรียงความให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนต่อไปให้มีความสุขต่อการเขียนเรียงความต่อไป ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ที่ปรับตามแนวคิดของ สุนันทามันเษษฐวิทย์ ได้แก่ 1. ความเชื่อเกี่ยวกับการเขียน 2. ความรู้สึกเกี่ยวกับการเขียน 3. พฤติกรรมเกี่ยวกับการเขียน 4. ประโยชน์ของการเขียนและวัดได้จากคะแนนการทำแบบวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วน (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตเพศและการเขียนเรียงความในประเทศ

ชญญภรณ์ อุซชิน (2543) ได้ทำวิจัยในหัวข้อที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้เทคนิคปฏิบัติการตอบสนอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ จังหวัดนนทบุรี จากการวิจัยพบว่าทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคปฏิบัติการตอบสนองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วีรนุช โจมพรม (2542) วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความที่สอนโดยใช้ผังมโนภาพและสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสวายสอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่เขียนเรียงความโดยใช้ผังมโนภาพมีพัฒนาการในการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รุ่งทิพย์ อนุเมธางกุล (2544) ได้ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการคิดสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์หลังจากการสอนสูงกว่าก่อนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เสาวลักษณ์ ไชยเมฆา (2547) ศึกษาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ
ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับกับไม่ได้
ใช้กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับมี
ความสามารถในการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาณิกา เงินฝรั่ง (2556) ได้ศึกษาผลการฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้กระบวนการจีแพสและเพื่อประเมินทักษะการเขียนเรียงความหลังการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพสของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าผลการฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้กระบวนการจีแพสนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดีเป็นรายแผนการจัดการเรียนรู้พบว่าผลการฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้กระบวนการจีแพสของนักเรียนอยู่ในระดับดีทั้งหมด

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้นจะพบว่า วิธีการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความให้กับผู้เรียนมีอยู่หลากหลาย เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับ การใช้แผนผังความคิด การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งทำให้ผู้สอนเกิดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยจึงคิดนำแนวทางการสอนแบบโครงสร้าง GPAS มาใช้ในการฝึกทักษะการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และวิธีการสอนเขียนเรียงความที่หลากหลายสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนปัจจุบันได้

ควาเวลลาร์ (Cavallaro 1991) ได้ตีพิมพ์วิจัยที่ปีมละตอ

คาวอลลาโร (Cavallaro, 1991) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตรวจเรียงความของครู ปัจจัยที่ศึกษาคือ การจัดรูปแบบการเขียน ความถี่ของศัพท์และกลไกการเขียน ตลอดจนความรู้สึกรของครูต่อผู้เขียนงานนั้น กลุ่มตัวอย่างเป็นครูภาษาอังกฤษก่อนประจำการ 176 คน ให้ตรวจเรียงความนักเรียน 12 เรื่อง ให้คะแนนตามเกณฑ์ความประทับใจทั่วไป เกณฑ์วิเคราะห์ และเกณฑ์ความแตกต่างของความหมาย 2 อย่างคือ วัดการตอบสนองของผู้ตรวจต่อเรียงความและต่อผู้เขียนเรียงความ ผลการวิจัยพบว่า ครูจะให้คะแนนความประทับใจทั่วไปตรงการใช้สัญลักษณ์และกลไกการเขียน ครูให้คะแนนแบบวิเคราะห์ตรวจความถี่ของศัพท์และรูปแบบการเขียน การให้คะแนนเรียงความของครูขึ้นอยู่กับคุณภาพของเรียงความ และทัศนคติส่วนบุคคล ส่วนการตอบสนองต่อตัวผู้เขียนครูจะดูความตั้งใจของข้อเขียนและความคล่องในการเขียน

บอร์ทนี และคนอื่น ๆ (Brodney; & et al. 1999: 5-10) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกปฏิบัติก่อนการเขียนเรียงความเชิงบรรยายของนักศึกษาเกรด 5 จำนวน 96 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกการอ่านและเขียนเบื้องต้นก่อนลงมือเขียนเรียงความ ส่วนกลุ่มควบคุมให้ลงมือเขียนเรียงความได้เลยโดยไม่มีการฝึกอ่านเขียนเบื้องต้น ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างสามารถเขียนเรียงความได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม

ลิน (Lin. 2004: 2548) ได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อสำรวจผลของการใช้คอมพิวเตอร์ในการสอนแผนที่ความคิดโดยใช้การสอนเขียนเรียงความแบบจูงใจ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบกึ่งทดลองที่ออกแบบเพื่อนำไปใช้กับโรงเรียนขนาดกลาง เมืองไอดาโฮ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนเกี่ยวกับศิลปะทางด้านภาษา ในระดับเกรด 8 จำนวน 319 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่สอนแผนที่ความคิดโดยใช้คอมพิวเตอร์ และกลุ่มควบคุม มีการประเมินผลการเขียนก่อนการทดลอง การสอนนั้นเน้นการใช้แผนที่ความคิดซึ่งเป็นยุทธวิธีในการเขียนเรียงความแบบจูงใจ นักเรียนจะได้รับคำแนะนำเพื่อให้สร้างแผนที่ความคิดของนักเรียนสำหรับงานเขียนเรียงความแบบจูงใจนักเรียนกลุ่มควบคุมจะสร้างแผนที่ความคิดโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับแผนที่ความคิดกับคอมพิวเตอร์ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การสอนแผนที่ความคิดโดยใช้คอมพิวเตอร์มีประโยชน์สำหรับการรวบรวมแนวคิด แต่ไม่ส่งผลต่อการเขียนของนักเรียน อย่างไรก็ตามคุณภาพของแผนที่ความคิดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเขียนของนักเรียน และยังพบอีกว่าเวลาที่มีความสัมพันธ์กับการเขียนของนักเรียนในทางลบเมื่อให้แผนที่ความคิดด้วยคอมพิวเตอร์

จากผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าได้มีการคิดค้นวิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียน แต่ปัญหาที่พบในปัจจุบันคือ นักเรียนยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการเขียนเรียงความ ดังนั้น ผู้สอนจึงควรค้นหาวิธีการสอนที่จะช่วยพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความให้ดีขึ้น โดยมุ่งเน้นการฝึกทักษะด้านภาษา และทักษะการคิดในการเขียนเรียงความ เพราะภาษาและการคิดเป็นสิ่งที่ต้องใช้ในการสื่อสารความรู้ ความคิดเห็น ถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน อีกทั้ง การที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนให้ดีขึ้นจะต้องมีการทดลองใช้เทคนิคและวิธีสอนต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมกับนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำกระบวนการจีแพสมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความ และวัดเจตคติสำหรับการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธัญรัตน์ เพื่อเป็นแนวทางในการสอนเรียงความต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพส ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ระหว่างก่อนและหลังเรียน และเพื่อวัดเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธัญรัตน์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 550 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 10 โรงเรียนธัญรัตน์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 50 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้เกณฑ์การเลือกห้องที่ลงเรียนรายวิชาการเขียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

- 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการจีแพส จำนวน 4 หน่วย รวม 12 คาบ
- 2.2 แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเรียงความ ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ประเมินตามเกณฑ์ (Rubrics) โดยใช้วัดผลการเรียนก่อนและหลังจากเรียนครบทั้ง 4 หน่วย
- 2.3 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรียงความ โดยใช้กระบวนการ จิตพิสัย

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจิตพิสัย สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยดำเนินขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน
ประเด็นต่างๆ ดังนี้ สารการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อนำมากำหนดโครงสร้าง
ของแผนการจัดการเรียนรู้และเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลอง

3.1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจิตพิสัย

3.1.3 กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากโครงสร้าง
เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ
จิตพิสัยประกอบกับการพิจารณาถึงความยากง่ายของเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 ให้สอดคล้องกับเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นนำเนื้อหาทั้งหมดที่ได้เลือกให้
คณะกรรมการควบคุมปริมาณพันธะตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาทั้งหมดมี 4 หน่วย ดังนี้

ตาราง 1 กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทำแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อหน่วย	แผนการสอน	คาบ
หน่วยที่ 1 บรรยายเรื่องราว	เรียงความครอบครัวของฉัน	3
หน่วยที่ 2 เพราะพรานพรณนา	เรียงความโรงเรียนของเรา	3
หน่วยที่ 3 สรรหาสาธก	เรียงความอำเภอของฉัน	3
หน่วยที่ 4 หยิบยกอุปมา	เรียงความจังหวัดของเรา	3

ลำดับของการเขียนเรียงความจะไล่จากง่ายไปหายากตามระดับของภาษา เริ่มจากหน่วยที่
1 เป็นการบรรยายโวหาร หน่วยที่ 2 พรรณนาโวหาร หน่วยที่ 3 สาธกโวหาร และหน่วยที่ 4 อุปมา
โวหาร ซึ่งเมื่อจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นักเรียนจะได้ผลงานการเขียนเรียงความคนละ 1 ชิ้นงาน

3.1.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจิตพิสัยจำนวน 4 หน่วย รวม
12 คาบ แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. มาตรฐานการเรียนรู้
2. ตัวชี้วัด
3. สารสำคัญ
4. จุดประสงค์การเรียนรู้

5. สมรรถนะ
6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
7. สาระการเรียนรู้
8. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพส
9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้
10. การวัดและประเมินผล
11. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมจากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

3.1.6 ปรับแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสมของลักษณะกิจกรรม เวลาที่ใช้ และความคล่องตัวในการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้มาปรับตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้จริง

3.2 การสร้างแบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมิน

มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบอัตนัยและเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความ จากตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง และสาระสำคัญเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ

3.2.2 ศึกษาคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนธัญรัตน์ ในด้านตัวชี้วัดรายวิชา เพื่อนำมาใช้กำหนดเนื้อหาในข้อสอบอัตนัย ใช้สำหรับเปรียบเทียบเพื่อวัดความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียน และหลังเรียน

3.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ

3.2.4 สร้างเกณฑ์การเขียนเรียงความให้ครอบคลุมองค์ประกอบของความสามารถในการเขียนเรียงความที่กำหนดไว้ในงานวิจัย โดยปรับจากแนวคิดของ งามพิศ เจียรประวดี (2550: 25-27) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมเนื้อหาให้เหมาะสมต่อการเขียนเรียงความและสอดคล้องกับตัวชี้วัดระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษาและโวหารต่าง ๆ ด้านการลำดับเรื่องราวด้าน อักษรวิธี และด้านการเน้นข้อคิดสำคัญ เพื่อให้การประเมินผลทักษะการเขียนเรียงความมีประสิทธิภาพ และชัดเจนถูกต้อง

3.2.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความขึ้นเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รวมทั้งความถูกต้องในการใช้ภาษาแล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาคุณภาพของแบบทดสอบด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในคำสั่ง

3.2.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เพื่อความเหมาะสมของภาษาและเวลา

3.2.8 ผู้วิจัยปรับปรุงเกณฑ์การประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความแบ่งออกเป็น 6 ด้านดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ

คะแนน หัวข้อ	5	4	3	2	1
1. องค์ประกอบ	มี เนื้อ เรื อ ง และ องค์ประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป	มีเนื้อเรื่องแต่ขาด องค์ประกอบ 1 ส่วน	มีเนื้อเรื่องแต่ขาด องค์ประกอบ 2ส่วน	มีเนื้อเรื่องในการเขียนแต่ขาดการลำดับความคิด และไม่มี องค์ประกอบ 3 ส่วน	ขาดองค์ประกอบ ในการ เขียน เรียงความทั้งหมด
2. เนื้อหา	เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับ ชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน	เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจมีข้อมูลสนับสนุน	เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับกับชื่อเรื่อง ที่กำหนด มีข้อมูลสนับสนุน	เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับกับชื่อเรื่อง ที่กำหนด มีข้อมูลสนับสนุนเล็กน้อย	เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กันกับชื่อเรื่องที่กำหนด
3. ด้าน การใช้ ภาษา และโวหาร ต่าง ๆ	ใช้ ภาษา ถูก ต้อง สละสลวย มีการสรรคำ ใช้โวหารในการเขียนได้เหมาะสมมีทั้งบรรยาย พรรณนา สาธก และอุปมา เลือกใช้ได้เหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน	ใช้ภาษาถูกต้อง สละสลวย สื่อความหมายชัดเจนใช้โวหารในการเขียนอย่างน้อย 3 โวหาร การลำดับความไม่วกวน	ใช้ภาษาถูกต้อง สละสลวย สื่อความหมายได้ใช้โวหารในการเขียนอย่างน้อย 2 โวหาร	ใช้ภาษาถูกต้อง แต่ ยังสื่อสื่อความหมายไม่ชัดเจนใช้โวหารในการเขียนอย่างน้อย 1 โวหาร	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ไม่ใช้โวหารในการเขียนขาดความสละสลวยของข้อความ

ตาราง 2 (ต่อ)

คะแนน หัวข้อ	5	4	3	2	1
4. การลำดับ เรื่องราว	เรียบเรียงประโยคและ ลำดับประโยคได้ดีมาก มีการวางโครงเรื่อง อย่างชัดเจน เขียนได้ สอดคล้องกับโครงเรื่อง ที่วางไว้	เรียบเรียงประโยค และลำดับประโยคได้ ดี มีการวางโครงเรื่อง เขียนได้สอดคล้องกับ โครงเรื่องที่วางไว้	เรียบเรียงประโยค และลำดับประโยคได้ พอใช้ มีการวางโครง เรื่องแต่ไม่ชัดเจน เขียนไม่สอดคล้องกับ โครงเรื่องที่วางไว้	เรียบเรียงประโยค และลำดับประโยคได้ แต่ยืงวากน มีการวาง โครงเรื่องแต่ไม่ ชัดเจนเขียนไม่ สอดคล้องกับโครง เรื่องที่วางไว้	เรียบเรียงประโยค และลำดับประโยค ไม่ได้ มีการวาง โครงเรื่องแต่ยืงวากน ไม่เป็นลำดับ เขียนไม่สอดคล้อง กับโครงเรื่องที่วาง ไว้
5. อักษรวิธี (ผิดคำเดิม นับเป็น 1 แห่ง)	สะกดคำ ใช้อักษรย่อใช้ สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน ถูกต้องทั้งหมด	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอนไม่ถูกต้องเกิน 4-6 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอนไม่ถูกต้องเกิน 7-9 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอนไม่ถูกต้องเกิน 10-12 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษร ย่อใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอนไม่ถูกต้องเกิน 13 แห่ง
6. ด้านการเน้น ข้อคิดสำคัญ	เนื้อหาของเรียงความมี การเน้นข้อคิดที่สำคัญ ให้เห็นอย่างชัดเจน พร้อมยกตัวอย่าง ประกอบอย่างเด่นชัด	เนื้อหาของเรียงความ มีการเน้นข้อคิดที่ สำคัญให้เห็นอย่าง ชัดเจน พร้อม ยกตัวอย่างประกอบ เนื่องจากกล่าวถึง ส่วนที่เป็นผลความ มากเท่า ส่วนที่เป็น ข้อคิดสำคัญ	เนื้อหาของเรียงความ มีการเน้นข้อคิดที่ สำคัญให้เห็นอย่าง ชัดเจน แต่ไม่ ยกตัวอย่างประกอบ สำคัญเลย	เนื้อหาของเรียงความ มีข้อคิดแต่ไม่ปรากฏ เด่นชัด	เนื้อหาของ เรียงความไม่มีการ เน้นข้อคิดที่สำคัญ

3.2.9 ผู้วิจัยนำเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและได้รับการปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธัญรัตน์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยนำผลงานการเขียนเรียงความมาถ่ายสำเนาผลงาน ผู้วิจัยตรวจด้วยตนเอง และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 2 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้น นำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่านมีค่า ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไปแสดงว่าเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี คุณภาพ

3.3 ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย

การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยมีลำดับการสร้าง ดังนี้

3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

3.3.2 ผู้วิจัยรวบรวมและวิเคราะห์เนื้อหาแบบวัดเจตคติของผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา และนำมาเทียบเคียงกับการวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย และสรุปเป็นกรอบด้านการวัดที่สำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการเขียน
2. ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการเขียน
3. ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับการเขียน
4. ด้านประโยชน์ของการเขียน

3.3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามที่แสดงลักษณะของเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย นำข้อความที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย 3 คน ทางด้านวัดผล 2 คน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไข ปรับปรุงให้เข้าใจง่าย ครอบคลุม ชัดเจน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตาราง 3 เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย

ค่าเฉลี่ย		ระดับความคิดเห็น
4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มาก
2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

ที่มา: บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. หน้า 103.

3.4 วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย ที่สร้างขึ้นให้ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ตรวจสอบความถูกต้อง ภาษาที่ใช้ และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง

3.4.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทยที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับลักษณะพฤติกรรม และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทยที่คัดเลือกไว้ ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธัญรัตน์ ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 30 คน

3.4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย ที่ได้ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total correlation) ไว้จำนวน 20 ข้อ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 118)

3.4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย ที่คัดเลือกไว้ ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (α -Cronbach) (ล้วนสายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 171-172) มีค่าเท่ากับ 0.799

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 วิธีดำเนินการทดลอง

4.1.1 งานวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังทดลอง (The single group, Pretest-Posttest Design) มีแบบแผนตามตาราง (ปรีชา เนาว์เย็นผล. 2540: 156) ดังนี้

ตาราง 4 แบบวัดผลก่อนและหลังทดลอง

กลุ่ม	วัดผลก่อนทดลอง	ทดลอง	วัดผลหลังการทดลอง
E	O ₁	X	O ₂

E = กลุ่มทดลอง

O₁ = ทดสอบก่อนเรียน

O₂ = ทดสอบหลังเรียน

X = การจัดการสอนโดยใช้กระบวนการจี้แฟส

4.1.2 การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ (Pretest) กับกลุ่มทดลอง แล้วให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทยก่อนเรียนด้วย เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น
2. ดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ รวม 12 คาบๆ ละ 50 นาที
3. ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ (Posttest) กับกลุ่มทดลอง แล้วให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนภาษาไทยหลังเรียนด้วย
4. ตรวจสอบแบบทดสอบและแบบสอบถาม แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ค่าความแปรปรวนของคะแนน และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลอง

4.2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA)

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 137)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตรในการคำนวณดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 143)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 การหาค่าความแปรปรวน (Variance) สูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 142)

$$S^2 = \frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของข้อมูล
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	n-1	แทน	ค่าของชั้นแห่งความเป็นอิสระ

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับพฤติกรรมการเรียนรู้ (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526: 69)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับพฤติกรรมการเรียนรู้
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
	n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 123)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	N	แทน	จำนวนข้อ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียน โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัต (α -Cronbach) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2540: 171-172) สูตรที่ใช้ คือ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	n	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือวัด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียน
$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติ Multivariate F Test ที่ใช้ในการคำนวณ
Sig.	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

- หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ระหว่างก่อนและหลังเรียน
- เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ก่อนและหลังการทดลอง

ตัวแปร	ก่อนการทดลอง(N=50)		หลังการทดลอง(N=50)	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
ความสามารถในการเขียนเรียงความ	17.60	2.321	24.40	2.382
เจตคติต่อการเขียน	67.82	4.868	74.12	5.130

จากตาราง 5 พบว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ก่อนการทดลอง ผู้เรียนมีคะแนนการเขียนเรียงความเฉลี่ยเท่ากับ 17.60 คะแนน หลังการทดลอง มีคะแนนการเขียนเรียงความเท่ากับ 24.40 คะแนน

เจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ก่อนการทดลอง ผู้เรียนมีเจตคติต่อการเขียนเฉลี่ยเท่ากับ 67.82 หลังการทดลอง มีเจตคติต่อการเขียนเท่ากับ 74.12

2. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ระหว่างก่อนและหลังการทดลองโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA) ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ก่อนและหลังการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	Value (Wilks' Lambda)	F	Sig.
Intercept	.004	11279.283	.000
Response	.314	106.126	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ได้สถิติ Wilks' Lambda เท่ากับ .314 และแปลงมาเป็นค่าสถิติ F มีค่าเท่ากับ 106.126 แสดงว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Pretest-Posttest Design with Nonequivalent Group) เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน สรุปสาระสำคัญและผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ระหว่างก่อนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ระหว่างก่อนและหลังเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส มีความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธัญรัตน์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 550 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 10 โรงเรียนธัญรัตน์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 50 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้เกณฑ์การเลือกห้องที่ลงเรียนรายวิชาการเขียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส

2. ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 12 คาบ คาบละ 50 นาที โดยผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจความสนใจในการเขียน และศึกษาเนื้อหาตามตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระที่ 2 การเขียน ในหัวข้อเรื่องวิธีการเขียนโวหารต่าง ๆ ได้แก่ บรรยาย พรรณนา สาทก และอุปมา โดยเขียนในรูปแบบเรียงความ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพลสที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 4 หน่วย โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบอัตนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องในการใช้ภาษาแล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความซึ่งหาคุณภาพของเกณฑ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

3. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำไปตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือได้แก่ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (α -Cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.722

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพลส ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพลสสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เจตคติต่อการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพลสสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองในหัวข้อผลของการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพลสที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส มีความสามารถในการเขียนเรียงความ และเจตคติต่อการเขียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ตาณิกา เงินฝรั่ง (2556) ที่ได้ศึกษาผลการฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้กระบวนการจีแพส และเพื่อประเมินทักษะการเขียนเรียงความหลังการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพสของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าผลการฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้กระบวนการจีแพสนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายแผนการจัดการเรียนรู้พบว่าผลการฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้กระบวนการจีแพสของนักเรียนอยู่ในระดับดีทั้งหมด

จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียนได้ดี มีดังนี้

1. ด้านความสามารถในการเขียนเรียงความ

1.1 การสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการคิดการตั้งเป้าหมาย การสืบค้นหาความรู้ การรวบรวมความคิด ความรู้ จนก่อให้เกิดความเข้าใจ และสร้างงานเขียนได้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนจะได้ฝึกฝนการเสาะแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหัวข้องานเขียนที่ตนสนใจ รวบรวมประมวลความรู้ความคิดพร้อมทั้งสอบถามผู้รู้เพิ่มเติมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเขียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการเขียนงาน ซึ่งจะช่วยให้ได้งานเขียนที่มีเนื้อหาที่ถูกต้อง ครบคลุม และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังที่ปรีชา ทรฤทธิ์ (2552) กล่าวว่า ขั้นตอนและจุดเน้นของ GPAS คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเสาะหาความรู้ด้วยตนเองและสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ครูกำหนดเป้าหมายที่เป็นงานหรือชิ้นงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนแล้วออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ขั้นที่ 2. นักเรียนลงมือศึกษาความรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล เลือกข้อมูลสำคัญ แล้วนำมาจัดกระทำหมวดหมู่ จำแนก เพื่อให้ผลงานหรือชิ้นงานตามที่ครูกำหนด และขั้นที่ 3 นักเรียนเสนอแนวทางการนำความรู้ไปปฏิบัติหรือแก้ปัญหา บางกรณีอาจนำไปปฏิบัติจริงหรือแก้ปัญหาจริง ขั้นตอนทั้งสามสะท้อนให้เห็นว่า หากเรานำกระบวนการ GPAS มาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนเขียนเรียงความ จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคัดเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการเขียนงานที่มีคุณภาพได้ต่อไป

1.2 การสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะกระบวนการคิด และทักษะทางภาษาในขั้นตอนต่างๆ ของการเขียนงาน ทั้งการคิดวิเคราะห์ประเด็นงานเขียน การรวบรวมคำ การสร้างคำ คิดคำใหม่ การสร้างประโยค เรียบเรียงประโยค การลำดับเรื่องราว เรียบเรียงภาษา โวหารให้มีความสละสลวย และเขียนเป็นเรียงความที่สมบูรณ์ได้ ทำให้ได้งานเขียนที่เป็นระบบ และมีการใช้ภาษาที่สื่อความได้อย่างสละสลวย ดังที่ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2551) กล่าวถึงกระบวนการจีแพส ว่ากระบวนการจีแพสทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการสังเกตด้วยประสาทสัมผัส รวบรวมข้อมูลจากการสังเกต เลือกข้อมูลมาใช้ บันทึกข้อมูล ตลอดจนสามารถจำแนก เปรียบเทียบ จัดลำดับคำ สรุปเชื่อมโยง ไตร่ตรองด้วยเหตุผล และนำข้อมูลความรู้ไปใช้ได้อย่างสร้างสรรค์

1.3 การสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติการเขียนด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างงานเขียน ทบทวนและตรวจสอบงานเขียนของตนเองและกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ว่ามีข้อดี ข้อปรับปรุง จุดใดบ้าง ซึ่งจะช่วยพัฒนาให้งานเขียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2551) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการจีแพสจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการประยุกต์ใช้ความรู้ในการลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนประเมินทางเลือก เลือกทางเลือก ขยายความรู้ให้รู้จริงมากขึ้นจากเดิมโดยเปิดโอกาสให้มีการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การตัดสินใจ การนำความรู้ไปปรับใช้ การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ และการคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการให้ผู้เรียนฝึกฝนการกำกับตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีการตรวจสอบ และควบคุมการคิด (Meta Cognition) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของการปฏิบัติงานต่างๆ ต่อไป

2. ด้านเจตคติต่อการเขียน

การสอนด้วยกระบวนการจีแพสช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความเป็นกันเอง มีความกล้าแสดงออกในการตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ การสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ผู้เรียนได้ฝึกคิดและทำงานร่วมกัน ได้รู้จักกันมากขึ้นมีการซักถามเพื่อความเข้าใจนักเรียนมีความสุขในการเรียน นักเรียนตั้งใจเขียนงานมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนที่ได้เรียนโดยใช้กระบวนการจีแพส เกิดเจตคติที่ดีต่อการเขียน ดังที่ ตาณิกา เงินฝรั่ง (2556) กล่าวว่า การสอนเขียนเรียงความโดยใช้กระบวนการจีแพส ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมตลอดการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการทำกิจกรรมในห้องเรียน เกิดทักษะและพอใจกับงานที่ทำ ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2551) กล่าวว่า การนำกระบวนการ GPAS มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดอารมณ์และความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยทั้งทางกายและทางจิตใจ เกิดการเรียนรู้สูงสุด อีกทั้งผู้เรียนได้เป็นผู้สร้างความรู้ จ้าหลักการ ความคิดรวบยอด และจัดระบบข้อมูลเชื่อมโยงเป็นการเรียนรู้ที่คงทน เกิดเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ จึงส่งผลให้ทักษะการเขียนและเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนดีขึ้น

จากข้อมูลเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่า การสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียนให้สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไปได้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียนสูงขึ้นครูหรือผู้สอนควรนำกระบวนการจีแพสไปใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยเฉพาะสาระที่เกี่ยวข้องกับการเขียน โดยการสอนในระยะแรกครูหรือผู้สอนควรอธิบายวิธีการ ขั้นตอน กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพสอย่างละเอียด และควรฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการสอนอ่านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยและชำนาญ สามารถนำกระบวนการจีแพสไปใช้ในการฝึกเขียนเรียงความให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ผู้สอนควรเลือกหัวข้อในการเขียนเรียงความจากหัวข้อที่ง่ายไปหาหัวข้อที่ยาก และควรเริ่มจากการเขียนเรียงความจากบรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกเขียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 สอดแทรกขั้นตอนการเขียนเรียงความในกระบวนการเรียนการสอน เช่น การตั้งชื่อเรื่อง การสรรคำการเลือกใช้คำ การวางรูปแบบย่อ การเขียนคำนำ การเขียนเนื้อเรื่อง การเขียนสรุป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเขียนที่แตกต่างกันเพื่อศึกษาให้ทราบว่า การสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส สามารถใช้ได้ดีกับนักเรียนในทุกระดับการเรียนรู้หรือไม่ ตลอดจนเป็นสร้างเจตคติที่ดีต่อการเขียนให้กับนักเรียนทุกระดับการเรียนรู้

2.2 ควรทำการศึกษาผลการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพสกับวิธีการสอนเขียนแบบอื่นๆ เช่น การเขียนจดหมาย การเขียนบรรยาย เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาโดยใช้กระบวนการจีแพสกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังกล่าว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2546). การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: อรุณสภาลาดพร้าว.
- กองเทพ เคลือบพณิชกุล. (2542). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กานจันทร์ สุขลายาจิต. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา สหชาติโกสีย์. (2545). ภาษาไทย 1. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- คณินิจ จานโอ. (2546). ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- งามพิศ เจียรประวัติ. (2550). การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยรูปแบบแผนที่ความคิดกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร แก้วคำน้อย. (2552). รายงานผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิดแบบ GPAS, สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2558, จาก <http://webcache.googleusercontent.com>.
- จารุวรรณ พุทธิบัณฑิต และคณะ. (2548). ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- จุฑารัตน์ เรือนใหม่. (2548). การพัฒนาการเขียนเรียงความด้วยแผนภูมิความคิดชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จตุพร ชาตง. (2547). การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความด้วยแผนที่ความคิดวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยนันท์ นันทพันธ์. (2534). ศิลปะการเขียนเรียงความและรวมเรียงความรางวัลพระราชทาน. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2534). หนังสือภาษาไทย รายวิชา ท 042 การเขียน 2. (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

- ตาณิกา เงินฝรั่ง. (2556). การฝึกทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้กระบวนการจีแอสสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญญานิพนธ์ ศ.ม. (การศึกษาและการสอน). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญภรณ์ อุชชิน. (2543). การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความโดยขั้นตอนเทคนิคปฏิบัติการตอบสนองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2549). การวัดเจตคติ. อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซตการพิมพ์.
- นพมาศ ธีรเวคิน. (2542). จิตวิทยาสังคมกับชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีชา ทรฤทธิ์. (2552). สอนเด็กให้เก่งคิดด้วยกระบวนการ GPAS. เอกสารทางวิชาการ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2542). ทศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ: ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2539). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เปลื้อง ณ นคร. (2516). เรียงความมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- เพราพรรณ เปลี่ยนภู. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พรรณิ ช. เจนจิต. (2550). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เมธีปัส.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภานุพงศ์ อุดมศิลป์. (2548). ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- ยมโดย เพ็งพงศา. (2538). หลักภาษา. (เอกสารประกอบการสอนวิชา ทย. 413). สงขลา: โครงการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- รุ่งทิพย์ อนุเมธางกูร. (2544). ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกหัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- รองรัตน์ อิศรภักดี; และ เทือกกุสุมา ณ อยู่ธยา. (2513). ภาษาไทยตอน 1 วิธีสอนภาษาไทยชั้นมัธยม. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- ล้วน สายยศ; อังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- วรรณ แก้วแพรง. (2526). คู่มือการสอนเขียนขั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
- วรรณ โสมประยูร. 2539. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย)
หน่วยที่ 8- 9. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2544). เจตคติ: แนวคิด วิธีการวัดและมาตรฐานวัด. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วีรบุษ โจมพรหม. (2542). ผลของการใช้ผังมโนภาพที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ
วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิภาณจน์ ชีตโนม. (2553). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อ
การอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) ที่ใช้สื่อการสอนซึ่งเน้นวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการสอน
แบบเดิม. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). เจตคติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา.
- ศิวภรณ์ หอมสุวรรณ. (2535). วรรณกรรมปัจจุบัน. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย
คณะศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุจิตต์ เพียรชอบ; และ สายใจ อินทร์พรรย์. (2536). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชา จันทน์เอม. (2539). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). การใช้กลวิธีสื่อสารกับภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา
(พิมพ์ครั้งที่ 3).กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี วีระวงศ์. (2549). ลับคมภาษา. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2542). การวัดจิตพิสัยของมนุษย์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2548). วิธีการและเกณฑ์การประเมิน
คุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). การพัฒนาการคิดโดยใช้กระบวนการ GPAS. เอกสาร
ประกอบการประชุม.

- เสาวลักษณ์ ไชยเมฆา. (2547). ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับ. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (การสนทนาภาษาไทย). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สมฤดี แยมขจร. (2553). การเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จากการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 3 รูปแบบ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2542). กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2539). การทดสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Brodney, Bruce; Carolyn Reeves; & Richard Kazelskis. (1999). Selected Prewriting Treatment : Effects on Expository Compositions Written by Fifth Grade Students. *Journal of Experimental Education*. 68(1) 5-20.
- Cavallaro J. (1991). The Effects of Selected Text Features on Teachers' Judgements of Student Writing. *Dissertation Abstracts International*. 826-A.
- Fishbein, M. (1967). *Reading in Attitude Theory and Measurement*. New York: John Wiley; & Sons.
- Gibson, R. L.; & Mitchell, M. H. (2000). *Introduction to Counseling and Guidance*. 4th ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Gleitman, Henry. (1992). *Basic Psychology*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Hayes, R. (1989). *Language arts: Content and teaching strategies*. New York: Merrill Publishing.
- Lannon J.M. (1983). *The writing process: A concise rhetoric*. Boston, Toronto: Little Brown.
- Lin, Shu-Yuan. (2004, January). The Effects of Computer-based Concept Mapping as a prewriting Strategy on the persuasive Writing of Eighth-graders at a Middle School in South eastern Idaho. *Dissertation Abstracts International*. 64(70): 2558-A.
- Podis, Leonard A.; & Joanne M Podes. (1984). *Writing: Invention From and Style*. Glenview Illinois: Scott, Foreman.
- Valette, R. (1977). *Modern Language Testing*. New York: Harcourt Brace Javanovich Inc.
- White, Freed D. (1983). *The Writer's Art*. California: Wadsworth Publishing.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ แนะนำ และแก้ไขเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ แนะนำ และแก้ไขเครื่องมือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา เกียรติจรุงพันธ์	สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อาจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข	ภาควิชาวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์อติสรณ์ เรืองกิจจามันท์	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน (การสอนภาษาไทย) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร.ปฐมพงศ์ ศุภฤกษ์	ภาควิชาสถิติและการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ดร.จุฑามาศ รอดภัย	ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เอกภาษาไทย

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแผนการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส

หน่วยที่ 1 บรรยายเรื่องราว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชา การเขียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง เรียงความครอบครัวของฉัน

เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ
ตัวชี้วัด

ท 2.1 ม.4-6/1 เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูล และสาระสำคัญชัดเจน

ท 2.1 ม.4-6/2 เขียนเรียงความ
สาระสำคัญ

เรียงความ เป็นศิลปะอย่างหนึ่งในการใช้ภาษาเรียบเรียงความคิดเป็นเรื่องราว โดยแสดงความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และความเข้าใจ ด้วยภาษาที่ถูกต้อง สละสลวย มีรูปแบบที่ชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ อีกทั้งได้รับความรู้ แง่คิด ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้

อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ

ทักษะ/กระบวนการ

เขียนสรุปความรู้เรื่องการเขียนเรียงความ

เขียนเรียงความจากเรื่องที่กำหนดให้

คุณลักษณะ

นักเรียนส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด

นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบในชั้นเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ โดยการสำรวจใช้คำถามถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยเขียนเรียงความประเภทใดบ้าง เรียงความที่เคยเขียนมีลักษณะอย่างไร ภาษาที่ใช้เป็นอย่างไร เป็นต้น และจดบันทึกข้อมูลไว้บนกระดาน (G-รวบรวมข้อมูล)
2. นักเรียนช่วยกันโยงแผนผังความคิดบนกระดานว่าเรียงความเป็นอย่างไรจากประสบการณ์เดิม (P-จัดกระทำข้อมูล)
3. นักเรียนแต่ละคนรับใบความรู้เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ ทุกคนอ่านใบความรู้ของตนเอง (G-รวบรวมข้อมูล)
4. นักเรียนแต่ละคนเข้ากลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แต่ละกลุ่มเดินวนศึกษาหัวข้อต่าง ๆ ต่อไปนี้ตามหน่วยต่าง ๆ ภายในห้อง หน่วยที่ 1 เรียงความพาเพลิน หน่วยที่ 2 เกริ่นขึ้นคำนำ หน่วยที่ 3 เนื้อเรื่องจุดเน้น หน่วยที่ 4 สรุปปิดท้าย หน่วยที่ 5 เลือกสรรใช้คำ (G-รวบรวมข้อมูล)
5. นักเรียนแต่ละคนจดองค์ความรู้ในแต่ละหัวข้อตามความเข้าใจของตนเองใส่สมุด (G-รวบรวมข้อมูล)
6. แต่ละกลุ่มทำใบงานกลุ่มร่วมกัน ร่วมกันคิดวิเคราะห์ และตอบคำถามประจำหน่วยแต่ละหน่วยที่ศึกษา (P-จัดกระทำข้อมูล)

ชั่วโมงที่ 2

7. นักเรียนกลับเข้านั่งในกลุ่มของตนเอง นักเรียนทุกคนร่วมกันสรุปความรู้ โดยครูผู้สอนอธิบายเพิ่มเติม จากพาเวอร์พ้อยตามหน่วยที่ศึกษาทั้ง 5 หน่วย (P-จัดกระทำข้อมูล)
8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ความรู้โดยจัดกระทำข้อมูลเป็น 2 ชอง คือ ความรู้เดิม ความรู้ใหม่ (P-จัดกระทำข้อมูล)
9. นักเรียนแต่ละกลุ่มยืนขึ้นแล้วบอกว่ากลุ่มตนเองสังเคราะห์ความรู้เดิมและความรู้ใหม่ได้ อะไรบ้างที่ถูกต้องตามหลักการเขียนเรียงความ กลุ่มอื่น ๆ สามารถจดเพิ่มเติมความรู้ได้ (P-จัดกระทำข้อมูล)
10. นักเรียนรับใบความรู้เรื่อง บรรยายโวหารศึกษากลวิธีการเขียนแบบบรรยายโวหาร ชักถามฝึกเขียนบนกระดาน

ชั่วโมงที่ 3

11. นักเรียนแต่ละคนนำความรู้ที่สังเคราะห์ได้ไปทำความเข้าใจด้วยตนเองอีกครั้ง และเขียนเรียงความในหัวข้อ “โรงเรียนของเราน่าอยู่” เป็นแบบบรรยายโวหาร (A-การประยุกต์ใช้)
12. นักเรียนแต่ละคนสลับใบงานเรียงความ “โรงเรียนของเราน่าอยู่” และเขียนนิพากษ์ในกระดาษว่าเรียงความของเพื่อนถูกต้องตามหลักการเขียนเรียงความเบื้องต้นอย่างไรบ้าง แล้วรวบรวมใบงานส่งครู (A-การประยุกต์ใช้)
13. นักเรียนแต่ละคนบันทึกผลการปฏิบัติงานในชั่วโมงว่า ชั่วโมงนี้เกิดความรู้สึกอย่างไรต่อความเข้าใจในการเขียนเรียงความ ต่างจากที่เคยเรียนผ่านมาหรือไม่ อย่างไร มีจุดเด่น และจุดที่ทำให้อยากค้นคว้าเพิ่มเติมจุดใดบ้าง (s-การกำกับตนเอง)

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นในการเขียนเรียงความ
2. ใบความรู้ทั้ง 5 หน่วย
3. ใบงาน ประมวลความรู้
4. ใบงานเรียงความ หัวข้อ “โรงเรียนของเราอยู่”

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. วิธีวัดและเครื่องมือวัด

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
1. อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ	การสอบถาม	พูดอธิบาย
2. เขียนเรียงความจากเรื่องที่กำหนดให้	ตรวจการเขียนเรียงความ	แบบประเมินการเขียนเรียงความ
3. มีวินัย	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบประเมินพฤติกรรมความมีวินัย

บันทึกหลังการสอน

1. ปัญหาและอุปสรรค/การแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

2. ผลการสอน

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นางอรสุมา ถาวรสุขอนันต์)

หน่วยที่ 3 สรรหาสารก แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชา การเขียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง เรียงความอำเภอของฉันท

เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

ท 2.1 ม.4-6/1 เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูล และสาระสำคัญชัดเจน

ท 2.1 ม.4-6/2 เขียนเรียงความ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความต้องมีการเรียบเรียงประโยคให้เป็นคำสละสลวยเพื่อให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามเวลาอ่าน การเขียนเรียงความที่ดีภาษาที่ใช้ต้องเข้าใจง่าย และทำให้ผู้อ่านสนใจที่จะอ่านต่อจนจบ ดังนั้นการเรียบเรียงคำ ประโยค จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งการยกตัวอย่างต่าง ๆ จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจสารได้ดียิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้

อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจังหวัด สารกโวหาร และการเลือกสรรคำประโยคได้

ทักษะ/กระบวนการ

เขียนสรุปความรู้ที่ได้

เขียนเรียงความจากเรื่องที่กำหนดให้

คุณลักษณะ

นักเรียนส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด

นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบในชั้นเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1.ครูนำนักเรียนออกเดินทางสู่ชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับอำเภอของเรา (G-รวบรวมข้อมูล)

2.นักเรียนแต่ละคนจดข้อมูลลงสมุดตามอริยาศัย และจดตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย ดังต่อไปนี้

- ความเป็นมา - แหล่งทรัพยากร -วัฒนธรรม - ของดี - การอนุรักษ์ (G-รวบรวมข้อมูล)

3.นักเรียนรวมกลุ่มกันกลุ่มละ 5 คน เขียนประเด็นที่ได้มา จัดลำดับข้อมูลประเด็นต่าง ๆ (P-จัดกระทำข้อมูล)

ชั่วโมงที่ 2

4.นักเรียนร่วมกันโยงแผนผังความคิดเป็นการสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่ได้มาจากการสำรวจอำเภอของฉันท (P-จัดกระทำข้อมูล)

5.นักเรียนตอบคำถามเพิ่มเติมดังประเด็นต่อไปนี้

- เมื่อนักเรียนจะเขียนเชิญชวนให้คนมาเที่ยวอำเภอเรา ภาษาที่เขียนต้องเป็นอย่างไร

- นักเรียนต้องมีการเรียบเรียงประโยคหรือสรรหาคำหรือไม่

- นักเรียนคิดว่าเราควรมีการยกตัวอย่างหรือไม่ และนักเรียนลองยกตัวอย่างของดีนำยลของอำเภอของเรามาคนละ 1 อย่าง (P-จัดกระทำข้อมูล)

6.นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ และช่วยกันบอกแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรอันทรงคุณค่าของอำเภอเรา (P-จัดกระทำข้อมูล)

7.นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง สารกโหวาร และซักถามเพิ่มเติม (G-รวบรวมข้อมูล)

8.นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับมาเขียนเรียงความในหัวข้อ "อำเภอของฉันท" (A-การประยุกต์ใช้)

ชั่วโมงที่ 3

9. นักเรียนแต่ละคนสลับใบงานเรียงความ "อำเภอของฉัน" และเขียนวิพากษ์ในกระดาษว่าเรียงความของเพื่อนถูกต้องตามหลักการเขียนเรียงความเบื้องต้นอย่างไรบ้าง แล้วรวบรวมใบงานส่งครู (A-การประยุกต์ใช้)

10. นักเรียนแต่ละคนบันทึกผลการปฏิบัติงานในชั่วโมงว่า ชั่วโมงนี้เกิดความรู้สึกละเอียดอย่างไรต่ออำเภอของเรา ได้ความรู้อะไรเพิ่มเติมในการเขียนเรียงความ (s-การกำกับตนเอง)

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. กระดาษเอสี่
2. ใบงานเรียงความ หัวข้อ "อำเภอของฉัน"

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. วิธีวัดและเครื่องมือวัด

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
1. อธิบายความรู้ที่ได้รับ	การสอบถาม	พูดอธิบาย
2. เขียนเรียงความจากเรื่องที่กำหนดให้	ตรวจการเขียนเรียงความ	แบบประเมินการเขียนเรียงความ
3. มีวินัย	สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้	แบบประเมินพฤติกรรมความมีวินัย

บันทึกหลังการสอน

1. ปัญหาและอุปสรรค/การแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

2. ผลการสอน

.....

.....

.....

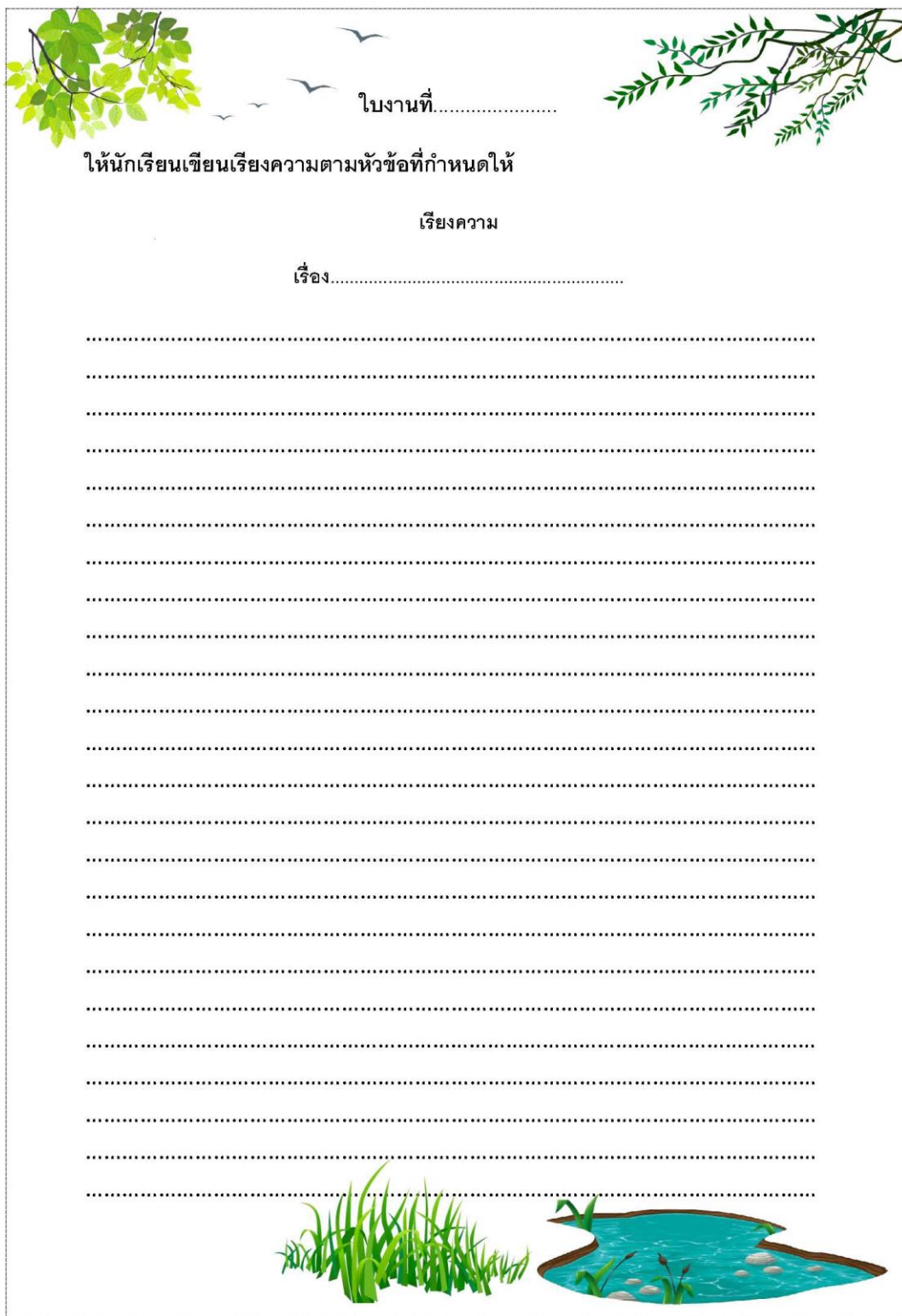
3. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(นางอรสุมา ถาวรสุขอนันต์)

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ

แบบสอบถามเจตคติต่อการเขียน

**แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเขียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔**

ผู้ตอบแบบสอบถาม ☐ นักเรียนหญิง ☐ นักเรียนชาย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการเขียน ในด้านความเชื่อเกี่ยวกับการเขียน ความรู้สึกเกี่ยวกับการเขียน พฤติกรรมเกี่ยวกับการเขียน และประโยชน์เกี่ยวกับการเขียน โดยให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้ละเอียดแล้วให้เลือกตอบตามความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนที่มีต่อการอ่านภาษาไทย ซึ่งคำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด และจะไม่มีผลต่อการเรียนหรือคะแนนสอบของนักเรียนแต่อย่างใด ฉะนั้น จึงขอให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีโดยไม่ต้องวิตกกังวล คำตอบของนักเรียนจะเก็บเป็นความลับ และนำผลรวมไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยต่อไป

2. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามโดยเขียนเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ตัวอย่าง

ข้อ	ระดับความคิดเห็น	เห็น ตัวอย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ตัวอย่าง ยิ่ง
	ข้อความวัดเจตคติ					
ด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทย						
1	ฉันชอบการเขียนภาษาไทย		✓			
2	การเขียนภาษาไทยทำให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน	✓				

ข้อ	ระดับความคิดเห็น ข้อความวัดเจตคติ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการเขียน		5	4	3	2	1
1	การเขียนทำให้มีความรู้กว้างขวาง					
2	การเขียนทำให้สอบได้คะแนนสูงขึ้น					
3	การเขียนทำให้เรียนรู้อื่นๆ ได้ดีขึ้น					
4	การเขียนไม่ได้ทำให้คะแนนสอบดีขึ้น					
5	กิจกรรมการเขียนทำให้ทักษะการเขียนของดีขึ้น					
ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการเขียน		5	4	3	2	1
6	ชอบเขียนภาษาไทยมากกว่าวิชาอื่นๆ					
7	รู้สึกดีใจที่เขียนภาษาไทยได้เข้าใจ					
8	ถ้ามีชมรมเกี่ยวกับการเขียน จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกทันที					
9	การเขียนทำให้ฉันสับสน					
10	การเขียนทำให้ฉันเกิดความเครียด					
ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับการเขียน		5	4	3	2	1
11	อยากชวนเพื่อนๆ ให้เข้าร่วมกิจกรรมการเขียนต่าง ๆ					
12	ฉันจะเข้าร่วมกิจกรรมการเขียนอย่างต่อเนื่อง					
13	เมื่ออยู่บ้าน ฉันจะฝึกเขียนเพื่อเป็นการทบทวน					
14	จะหยุดเขียนทันทีที่พบบ่อยๆ และเขียนไม่ได้					
15	จะเขียนงานต่าง ๆ ก็ต่อเมื่อมีการสอบเก็บคะแนนเท่านั้น					
ด้านประโยชน์เกี่ยวกับการเขียน		5	4	3	2	1
16	ฉันนำความรู้ที่ได้จากการเขียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง					
17	การเขียนที่ดีจะช่วยพัฒนางานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น					
18	การเขียนทำให้ฉันมีทักษะในการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น ๆ ได้ดี					
19	การเขียนช่วยให้มีบุคลิกภาพที่ดี					
20	ฉันมีความรู้สึกที่ดีขึ้นต่อการเขียนต่าง ๆ					

ภาคผนวก ง

- ตารางแสดงคะแนนและวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Iteam Total correlation)
- ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียน (pre-test) และหลังเรียน (post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส
- ตารางแสดงเจตคติต่อการเขียนก่อนเรียน (pre-test) และหลังเรียน (post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA) ในสมมติฐานข้อที่ 1

ตาราง 7 ตารางแสดงคะแนนและวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total correlation)

ข้อที่	Corrected Item-Total correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	.473	.694
2	.370	.704
3	.395	.701
4	.327	.708
5	.446	.695
6	.545	.682
7	.400	.702
8	.046	.729
9	.203	.718
10	.167	.720
11	.324	.708
12	.308	.710
13	.321	.709
14	.480	.695
15	.502	.693
16	-.190	.750
17	.215	.717
18	.044	.734
19	.073	.730
20	.215	.717

ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (α -Cronbach) เท่ากับ .722

ตาราง 8 ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียน (pre-test) และหลังเรียน (post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน โดยกระบวนการจีแพส

คนที่	ก่อนเรียน (T ₁)	หลังเรียน (T ₂)	คนที่	ก่อนเรียน (T ₁)	หลังเรียน (T ₂)
1	21	27	26	17	26
2	18	25	27	21	25
3	14	23	28	18	26
4	19	26	29	17	25
5	17	24	30	20	27
6	15	21	31	15	19
7	17	25	32	22	27
8	16	26	33	21	25
9	14	28	34	17	25
10	12	17	35	16	23
11	20	27	36	19	25
12	19	28	37	15	20
13	18	26	38	18	22
14	15	20	39	17	23
15	16	25	40	20	26
16	21	26	41	17	25
17	18	25	42	20	25
18	21	26	43	16	24
19	14	22	44	15	22
20	15	24	45	18	20
21	20	26	46	18	26
22	20	25	47	20	27
23	17	23	48	18	25
24	16	24	49	17	25
25	15	22	50	20	26
			ผลเฉลี่ย	17.60	24.40

ตาราง 9 ตารางแสดงเจตคติต่อการเขียนก่อนเรียน (pre-test) และหลังเรียน (post-test)
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยกระบวนการจีแพส

คนที่	ก่อนเรียน (T ₁)	หลังเรียน (T ₂)	คนที่	ก่อนเรียน (T ₁)	หลังเรียน (T ₂)
1	66	78	26	70	84
2	70	80	27	69	76
3	55	67	28	68	73
4	77	82	29	72	79
5	68	79	30	73	80
6	64	70	31	64	69
7	73	78	32	66	69
8	74	81	33	70	75
9	68	74	34	72	80
10	69	75	35	65	69
11	71	84	36	68	71
12	76	80	37	63	69
13	59	65	38	66	74
14	60	67	39	69	72
15	70	77	40	72	78
16	64	69	41	70	75
17	58	66	42	66	69
18	67	72	43	71	77
19	66	70	44	68	74
20	61	76	45	65	69
21	60	69	46	61	65
22	72	79	47	75	78
23	76	80	48	66	69
24	70	75	49	67	70
25	69	72	50	72	77
			ผลเฉลี่ย	67.82	74.12

ตาราง 10 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA)
ในสมมติฐานข้อที่ 1

Multivariate Tests ^a						
Effect		Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
Intercept	Pillai's Trace	.996	11279.283 ^b	2.000	97.000	.000
	Wilks' Lambda	.004	11279.283 ^b	2.000	97.000	.000
	Hotelling's Trace	232.563	11279.283 ^b	2.000	97.000	.000
	Roy's Largest Root	232.563	11279.283 ^b	2.000	97.000	.000
Group	Pillai's Trace	.686	106.126 ^b	2.000	97.000	.000
	Wilks' Lambda	.314	106.126 ^b	2.000	97.000	.000
	Hotelling's Trace	2.188	106.126 ^b	2.000	97.000	.000
	Roy's Largest Root	2.188	106.126 ^b	2.000	97.000	.000

a. Design: Intercept + Group

b. Exact statistic

ภาคผนวก จ

โรงเรียนนันทกตัคคัคคี
โรงเรียนเอกชน มีชื่อว่าโรงเรียนชัยวัฒน์ เป็นโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่ในจังหวัดปทุมธานี
มีจำนวนนักเรียนประมาณสามหมื่นกว่าคน เด็กนักเรียนโรงเรียนนี้มักมีมารยาทดี อดทนกับน้ำร้อนน้ำหนาวแต่ห้องอาหารนักเรียน
มีผู้ว่าราชการโรงเรียนที่ใจดีที่สุดในโลก โรงเรียนเอกชนนี้ยังส่งลูกหลานหนึ่งสัปดาห์ มีหน่วยงานตามระดับ
ในทางของหลวงหลายคณะ เช่น หอสมุด หอเขียน หอพิมพ์วันต่างๆ นักเขียนที่ส่งมาตอนนี้อีก
ห้องสมุด โรงเรียนนี้มีแต่ห้องเรียน แต่ห้องเรียนร้อนมากแถมใช้ไฟอีกเยอะ มีคอมพิวเตอร์ใช้หลายตัว
เป็นเอกอัครราชทูตโรงเรียน ในหัวมีปลาในสมองที่มีผู้ช่วย มีอาจารย์มาสอนวิชา
ภาษาที่สี่คือภาษาอังกฤษ โรงเรียนเอกชนนี้มีห้องน้ำสะอาด สะอาดกว่าห้องน้ำที่มีน้ำหนึ่ง
มีโรงอาหารแสนกว้างใหญ่ และมีโรงเรียนที่อากาศเย็นยิ่งกว่าหิมะตก ใกล้ที่เขามา
โรงเรียนนี้คนทั้งแถวตั้งแปดแปดเก้าและจะจัดไปตลอดชีวิตเลยละ ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อ
โรงเรียนคือรู้สึกดีดี ต่อหม่อมราชวงศ์กันอยู่โรงเรียนนี้แค่ไม่กี่คนแต่จะ
เป็นห้องที่มีสภาพสามารถเป็นส่วนตัวอย่างมากมายหลายอย่าง เป็นห้องเรียนแต่ก็ไม่เท่าไรแต่ในห้อง
ก็ต้องหันมามองหอนอนตาม เหมือนนอนตามห้อง แหม่ฉันไม่สามีสั่งใช้เงินใหม่ โรงเรียนนี้ฉันมีไปใหม่
ไปที่สี่สิบโลกละ ฉันเขียนที่สี่มา 4 ปีแล้ว รู้สึกมีความสุขที่ได้อยู่ที่นี่ ตั้งขอบเขต ความสุขทุกประการ
ให้โรงเรียนที่สอนให้ฉัน เป็นคนดีมีน้ำใจมีสมาธิ ฉันสัญญาละ ว่า ตั้งใจเรียน
สุดทั้งนี้ฉันอยากบอกว่า ฉันรักชัยวัฒน์ละ ขอคนละ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางอรสุมมา ถาวรสุขอนันต์
วันเดือนปีเกิด	7 กุมภาพันธ์ 2530
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 8 หมู่ 5 ตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เอลลิไอ้คอนโด สุขุมวิท 64 99/699 ชั้น 7 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	ครู คศ.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนธัญรัตน์ ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	ระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนจิระศาสตร์วิทยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2544	ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2547	ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2553	ระดับปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (การสอนภาษาไทย) (เกียรตินิยมอันดับ 1) คณะศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2559	ระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้) ภาษาไทย จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ